

_{โครงการ} การเรียนการสอนเพื่อเสริมประสบการณ์

ชื่อโครงการ	การศึกษาการดูดซับแผ่นกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) ด้วยวิธีการทางเคมี คอมพิวเตอร์
	A Computational Chemical Study of Graphene Adsorbed on the Ag(111) Surface

ชื่อนิสิต	นายสลาตัน ด้วงแดงโชติ
ภาควิชา	เคมี
ปีการศึกษา	2559

คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษาการดูดซับแผ่นกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) ด้วยวิธีการทางเคมีคอมพิวเตอร์

(A Computational Chemical Study of Graphene Adsorbed on the Ag(111) Surface)

โดย นายสลาตัน ด้วงแดงโชติ

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2559 เรื่อง การศึกษาการดูดซับแผ่นกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) ด้วยวิธีการทางเคมีคอมพิวเตอร์
โดย นายสลาตัน ด้วงแดงโซตี
ได้รับอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต
ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบโครงการ

X6 7652.____ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ เพียรวณิช)

(ศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ หารหนองบัว)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วิภาค อนุตรศักดา)

รายงานฉบับนี้ได้รับความเห็นชอบและอนุมัติโดยหัวหน้าภาควิชาเคมี

(รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย พาราสุข)

หัวหน้าภาควิชาเคมี

วันที่ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559

คุณภาพของการเขียนรายงานฉบับนี้อยู่ในระดับ: 🗹 ดีมาก 🗆 ดี 🗆 พอใช้

การศึกษาการดูดซับแผ่นกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) ด้วยวิธีการทางเคมีคอมพิวเตอร์

เลขประจำตัวนิสิต 563 31509 23

ชื่อนิสิตในโครงการ นายสลาตัน ด้วงแดงโชติ

ชื่อโครงการ

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ หารหนองบัว

ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2559

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่นแบบ DFT-D2 โดยใช้ฟังก์ชัน PBE เพื่อศึกษาการดูดซับ อะตอมคาร์บอน โมเลกุลมีเทน และแผ่นกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) ผลการศึกษาพบว่าอะตอมคาร์บอนเกิด การดูดซับที่แข็งแรงและเสถียรมากที่ตำแหน่งการดูดซับเหนือช่องว่างรูปสามเหลี่ยมบนพื้นผิว Ag(111) แต่โมเลกุลมีเทนมีการดูดซับที่ไม่แข็งแรงโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการปกคลุมผิวสูง สำหรับการศึกษาการดูดซับ แผ่นกราฟืน พบว่าแผ่นกราฟืนที่มีความหนาหนึ่งชั้นมีความเสถียรมากกว่าสองชั้นและสามชั้นตามลำดับ อีกทั้ง ยังได้มีการเปรียบเทียบความเสถียรของแผ่นกราฟืนที่มีความหนาสองชั้นและสามชั้นที่มีรูปแบบการซ้อนทับ แตกต่างกัน สำหรับแผ่นกราฟืนที่มีความหนาสองชั้นพบว่าการซ้อนทับรูปแบบ AB มีความเสถียรทางพลังงาน มากกว่ารูปแบบ AA แต่แผ่นกราฟืนที่มีความหนาสามชั้นพบว่าการซ้อนทับรูปแบบ ABA และ ABC มีความ เสถียรใกล้เคียงกัน

คำสำคัญ: กราฟีน Ag(111) ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่น กระบวนการเคลือบผิวด้วยไอเคมี แผ่นกราฟีนความหนาสองชั้น แผ่นกราฟีนความหนาสามชั้น TitleA Computational Chemical Study of Graphene Adsorbed on the
Ag(111) Surface

Student NameMr. Salatan DuangdangchoteID 563 31509 23Advisor NameProfessor Dr. Supot Hannongbua

Department of Chemistry, Faculty of Science, Chulalongkorn University,

Academic Year 2016

Abstract

The DFT-D2 method with the PBE functional has been employed to study the adsorption of atomic carbon, methane and graphene on the Ag(111) surface. The results show that carbon atoms are strongly adsorbed and prefer three-fold hollow sites of the Ag(111) surface. In contrast, the adsorption of methane molecules is much less stable, in particular, at high coverage. For graphene adsorption, the monolayer graphene is more stable than bilayer and trilayer graphene, respectively. Moreover, the stability of bilayer and trilayer graphene on the Ag(111) with difference stacking sequences has been compared. For bilayer graphene, the AB stacking is energetically more preferable than the AA one. For trilayer graphene, both ABA and ABC stacking are comparably stable.

Keywords: Graphene, Ag(111), DFT, CVD, bilayer graphene, trilayer graphene

กิตติกรรมประกาศ

รายงานฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ ด้วยความช่วยเหลือและเอาใจใส่เป็นอย่างสูงจาก ศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ หารหนองบัว อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ที่ให้คำปรึกษาและข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็น ประโยชน์ตลอดการดำเนินโครงการนี้

ขอขอบคุณดร.พรทิพย์ สีมา (พี่กุ้ง) ที่คอยให้ความรู้ คำแนะนำ คำชี้แนะ สอนการใช้งานคำสั่งและ โปรแกรมต่าง ๆ ตลอดจนถึงเทคนิคที่เกี่ยวข้องและคำแนะนำอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ทำให้การดำเนินโครงการนี้ เป็นไปอย่างราบรื่น

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ เพียรวณิช และอาจารย์ ดร.วิภาค อนุตรศักดา ที่เสียสละ เวลาในการปฏิบัติหน้าที่กรรมการสอบงานวิจัย

ขอขอบคุณหน่วยปฏิบัติการเคมีคอมพิวเตอร์ (Computational Chemistry Unit Cell; CCUC) ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้การสนับสนุนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์แม่ข่าย สำหรับการคำนวณ และขอขอบคุณคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้มอบทุนสนับสนุน โครงการการเรียนการสอนเพื่อเสริมประสบการณ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้ที่ให้คำแนะนำทุกท่าน รวมถึงอ<mark>าจารย์</mark> เพื่อน พี่ น้อง และครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจจน ทำให้การดำเนินโครงการสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายนี้นิสิตผู้จัดทำโครงการคาดหวังว่าความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัยฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่ สนใจและก่อให้เกิดแนวคิดในการพัฒนางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1.7.3 การประยุกต์ใช้ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่น	
กับระบบกราฟีนบนพื้นผิวโลหะ	21
1.7.4 ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่นกับระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111)	23
1.8 วัตถุประสงค์	25
1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	25
บทที่ 2 การทดลอง	26
2.1 อุปกรณ์และเครื่องมือที่เกี่ยวข้อง	26
2.1.1 เครื่องคอมพิวเตอร์	26
2.1.2 ระบบปฏิบัติการ	26
2.1.3 โปรแกรมที่เกี่ยวข้อง	26
2.2 ขั้นตอนและวิธีการทดลอง	27
2.3 รูปแบบการคำนวณ	28
2.3.1 การคำนวณแบบ scf	28
2.3.2 การคำนวณแบบ relax	28
บทที่ 3 ผลการทดลองแล <mark>ะอ</mark> ภิปรายผลการทดลอง	29
3.1 การทดสอบหาเงื่อนไขที <mark>่เห</mark> มาะสม ~~สำหรับระบบการคำนวณ~~	29
3.1.1 การทดสอบหาค่า <i>k-point ที่เหมาะสมกับระบบโลหะเงินข</i> นาดใหญ่	30
3.1.2 การทดสอบหาค่า cut-off energy ที่เหมาะสมกับ	
ระบบโลหะเงินขนาดใหญ่	31
3.1.3 การทดสอบหาค่าคงที่แลตทิซที่เหมาะสมกับระบบโลหะเงินขนาดใหญ่	32
3.1 <mark>.4 การท</mark> ดสอบหาค่าความหนาสุญญากาศที่เหมาะสมกับ	J
ระบบพื้นผิว Ag(111)	34
3.1.5 ก <mark>ารทด</mark> สอบหาจำนวนชั้นที่เหมาะสมและค่าพลังงานพื้นผิวในแต่ละชั้น	
ของระบบพีนผิว Ag(111)	35

เรื่อง	หน้า
3.2 การศึกษาระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111)	37
3.2.1 ค่าพลังงานของพื้นผิวรองรับหรือพื้นผิวที่ไม่มีการดูดซับ	37
3.2.2 ค่าพลังงานของตัวถูกดูดซับ	37
3.2.3 พลังงานยึดเหนี่ยวของระบบอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว Ag(111)	38
3.2.4 พลังงานยึดเหนี่ <mark>ยวของระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว Ag(111)</mark>	41
3.2.5 พลังงานยึ <mark>ดเหนี่ยวของระบบแผ่</mark> นกราฟ <mark>ีนจ</mark> ำนวนหนึ่งชั้นบนพื้นผิว Ag(111)	44
3.2.6 พลังงา <mark>นยึดเหนี่ยวของระบบแผ่น</mark> กราฟ <mark>ีนข</mark> นาด (2x2) จำนวนสองชั้น บนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111)	46
3.2.7 พลังงานยึดเหนี่ยวของระบบแผ่นกราฟีนขนาด (2x2) จำนวนสามชั้น บนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111)	47
3.3 อภิปรายผลการทดลอง	48
3.3.1 การทด <mark>สอ</mark> บหาเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับระบบการคำนวณ	48
3.3.2 การศึกษาระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111)	48
บทที่ 4 สรุปผลการทดลอง	52
เอกสารอ้างอิง	53
ภาคผนวก	58
ประวัติผู้ทำการวิจัย	61

สารบัญรูปภาพ

รูปที่			หน้า
รูปที่	1	วัสดุคล้ายแกรไฟต์ในมิติต่าง ๆ	2
รูปที่	2	งานวิจัยเกี่ยวกับกราฟีนที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาฟิสิกส์ปี ค.ศ. 2010	3
รูปที่	3	กราฟิกแสดงความแข็งแรงของกราฟีน	4
รูปที่	4	ตัวอย่างแผงวงจรรวมจากกราฟีน	5
รูปที่	5	ตัวอย่างตัวตรวจวัดเชิงแสงจากกราฟีน	6
รูปที่	6	กระบวนการลอกผิวแกรไฟต์	7
รูปที่	7	กระบวนการสลายตัวของซิลิกอนคาร์ไบด์ที่อุณหภูมิสูง	8
รูปที่	8	กระบวนการเคลือบผิวด้วยไอเคมี	9
รูปที่	9	การวางตัวของอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว Ni(111) เป็นโครงร่างของกราฟีน	11
รูปที่	10	ตัวอย่างของหน่วยเซลล์	11
รูปที่	11	ตำแหน่งการดูดซับที่ <mark>มี</mark> สมมาตรสูงบนระนาบพื้นผิว (111) ของพื้นผิว	
		แบบลูกบาศก์กลางหน้า	12
รูปที่	12	ลักษณะการดูดซับที่มีสมมาตรสูงของกราฟีนบนพื้นผิว Ni(111)	12
รูปที่	13	กราฟีนแบบมอยเร่ย์	13
รูปที่	14	ปรากฏการณ์มอยเร่ย์บ <mark>นภ</mark> าพถ่าย	14
รูปที่	15	โลหะเงิน	15
รูปที่	16	แผนภูมิแสดงผลต่างของระดับพลังงานกับพลังงานที่จุดเฟอร์มิ	
		ของแผ่นนาโนกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111)	16
รูปที่	17	วงจร "self-consistent"	21
รูปที่	18	ตัว <mark>อย่างไฟล์</mark> นำเข้าที่แสดงผลโดยโปรแกรม XCrySDen	27
รูปที่	19	แผนภูมิแสดงผลการหาค่า k-point ที่เหมาะสมกับระบบโลหะเงินขนาดใหญ่	30
รูปที่	20	แผนภูมิแสดงผลการหาค่า cut-off energy ที่เหมาะสมกับระบบโลหะเงินขนาดใหญ่	31

รูปที่	หน้า
รูปที่ 21 แผนภูมิแสดงผลการหาค่าคงที่แลตทิซที่เหมาะสมกับระบบโลหะเงินขนาดใหญ่	33
รูปที่ 22 แผนภูมิแสดงผลการหาค่าความหนาสุญญากาศที่เหมาะสม กับระบบพื้นผิว Ag(111)	34
รูปที่ 23 จำนวนชั้นที่แตกต่างกันของระบบพื้นผิว Ag(111)	35
รูปที่ 24 ตำแหน่งการดูดซับของระบบอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว (1x1)Ag(111)	38
รูปที่ 25 ตำแหน่งการดูดซับ <mark>ของระบบอะตอม</mark> คาร์บอน <mark>บน</mark> พื้นผิว (√3×√3)R30°Ag(111)	39
รูปที่ 26 ตำแหน่งการดูดซับของระบบอะตอมคาร์บอน <mark>บน</mark> พื้นผิว (2x2)Ag(111)	40
รูปที่ 27 ตำแหน่งการดูดซับของระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว (1×1)Ag(111)	41
รูปที่ 28 ตำแหน่งการดูดซับของระบบโมเลกุลมีเทนบ <mark>นพื้น</mark> ผิว (√3x√3)R30°Ag(111)	42
รูปที่ 29 ตำแหน่งก <mark>ารดูด</mark> ซับของระบบโมเลกุลมีเทนบ <mark>นพื้น</mark> ผิว (2x2)Ag(111)	43
รูปที่ 30 ลักษณะการดูดซับของระบบแผ่นกราฟีนขนาด (1x1) บนพื้นผิว (1x1)Ag(111)	44
รูปที่ 31 ลักษณะกา <mark>รดูดซับของระบบแ</mark> ผ่นกราฟีนข <mark>นาด (2x2</mark>) บนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111	45
รูปที่ 32 รูปแบบการซ้อนทับของระบบแผ่นกราฟีนขนาด (2x2) จำนวนสองชั้น บนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111)	46
รูปที่ 33 รูปแบบการซ้อนทั <mark>บขอ</mark> งระบบแผ่นกราฟีนขนาด (2x2) จำนวนสามชั้น บนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111)	47
รูปที่ 34 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าพลังงานยึดเหนี่ยวที่ตำแหน่งการดูดซับต่าง ๆ ของระบบอะตอมคาร์บอนและระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว Ag(111)	49
รูปที่ 35 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าพลังงานยึดเหนี่ยว และความเข้มข้นของอะตอมคาร์บอนที่ดูดซับบนพื้นผิว Ag(111)	50

สารบัญตาราง

ตารางที่			หน้า
ตารางที่	1	ค่าพลังงานยึดเหนี่ยวต่ออะตอมคาร์บอน ระยะห่างที่สมดุล และพลังงานที่ จุดไดแรกของระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) ที่มีฟังก์ชันค่าพลังงานแลกเปลี่ยน และค่าพลังงานสหสัมพัทธ์แตกต่างกัน	24
ตารางที่	2	ผลการหาค่า k-point ที่เหมาะสมกับระบบโลหะเงินขนาดใหญ่	30
ตารางที่	3	ผลการหาค่า cut-off energy ที่เหมาะสมกับระบบโลหะเงินขนาดใหญ่	31
ตารางที่	4	ผลการหาค่าคงที่แลตทิซที่เหมาะสมกับระบบโลหะเงินขนาดใหญ่	32
ตารางที่	5	ผลการหา <mark>ค่าคงที่แลตทิซจากชุดคำสั่งเมอน</mark> าฮ่าน	33
ตารางที่	6	ผลการ <mark>หาค่าความหนาสุญญากาศที่เหมาะสม</mark> กับระบบพื้นผิว Ag(111)	34
ตารางที่	7	ผลการหาจำ <mark>นวน</mark> ชั้นที่เหมาะสมและค่าพ <mark>ลังงาน</mark> พื้นผิวในแต่ละชั้น ของระบบพื้นผิว Ag(111)	36
ตารางที่	8	ค่าพลังงานของพื้นผิวรองรับหรือพื้นผิวที่ไม่มีการดูดซับ	37
ตารางที่	9	ค่าพลังงานของตัวถูกดูดซับ	37
ตารางที่	10	) ค่าพลังงานยึ <mark>ดเ</mark> หนี่ยวของระบบอะตอม <mark>คาร์บอนบน</mark> พื้นผิว (1x1)Ag(111) ที่ตำแหน่งการดู <mark>ดซับแตกต่า</mark> งกัน	38
ตารางที่	11	. ค่าพลังงานยึดเหนี่ยวของระบบอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111) ที่ตำแหน่งการดูดซับแตกต่างกัน	39
ตารางที่	12	?ค่าพลังงานยึดเหนี่ยวของระบบอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว (2x2)Ag(111) ที่ตำแหน่งการดูดซับแตกต่างกัน	40
ตารางที่	13	รค่าพลังงานยึดเหนี่ยวของระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว (1x1)Ag(111) <mark>ที่ตำแ</mark> หน่งการดูดซับแตกต่างกัน	41
ตารางที่	14	ค่าพลังงานยึดเหนี่ยวของระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111) ที่ตำแหน่งการดูดซับแตกต่างกัน	42
ตารางที่	15	ร์ ค่าพลังงานยึดเหนี่ยวของระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว (2x2)Ag(111) ที่ตำแหน่งการดูดซับแตกต่างกัน	43
ตารางที่	16	์ ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว ความยาวเฉลี่ยของพันธะ และระยะห่างที่สมดุลของระบบ แผ่นกราฟีนขนาด (1×1) บนพื้นผิว (1×1)Ag(111) ที่ลักษณะการดูดซับแตกต่างกัน	44

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 17 ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว ความยาวเฉลี่ยของพันธะ และระยะห่างที่สมดุลของระบบ แผ่นกราฟีนขนาด (2x2) บนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111)	
ที่ลักษณะการดูดซับแตกต่างกัน	45
ตารางที่ 18 ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว และระยะห่างระหว่างแผ่นกราฟีนของระบบแผ่นกราฟีน ขนาด (2x2) จำนวนสองชั้นบนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111)	
ที่มีรูปแบบการซ้อนทับแตกต่างกัน	46
ตารางที่ 19 ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว และระยะห่างระหว่ <mark>างแ</mark> ผ่นกราฟื่นของระบบแผ่นกราฟื่น	
ขนาด (2x2) จำนวนสามชั้นบนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111) ที่มีรูปแบบการซ้อนทับแตกต่างกัน	47
Ba COT de la V	
Speak "	
B.OXCONSIG	
Contraction of	
	$\mathcal{D}$

บทที่ 1

บทนำ

1.1 มูลเหตุจูงใจและความสำคัญ

กราฟันมีสมบัติที่น่าทึ่งและแตกต่างจากวัสดุที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวัน กราฟันมีความแข็งแกร่งสูงมาก แต่มีน้ำหนักเบาและบางมาก อีกทั้งยังมีการนำไฟฟ้าและความร้อนที่ดีมาก จากสมบัติดังกล่าวทำให้กราฟัน ได้รับความสนใจอย่างสูงในวงการวิทยาศาสตร์และอิเล็กทรอนิกส์ในฐานะวัสดุที่จะปฏิวัติวงการอิเล็กทรอนิกส์ ในปัจจุบัน การสร้างกราฟันมีหลายวิธี ซึ่งวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากและได้รับความนิยมสูงคือกระบวนการ เคลือบผิวด้วยไอเคมีบนพื้นผิวโลหะ โดยกระบวนการดังกล่าวนี้สามารถสร้างแผ่นกราฟันที่มีความหนาและ สมบัติแตกต่างกันตามชนิดของพื้นผิวโลหะที่เลือกใช้ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่ระบุว่าโลหะ กลุ่มใดหรือระนาบใดจะให้กราฟันที่มีความหนาและสมบัติแตกต่างกันอย่างไร จึงจำเป็นจะต้องศึกษาระบบ ของกราฟันบนพื้นผิวโลหะชนิดต่าง ๆ โดยโลหะเงินเป็นโลหะชนิดหนึ่งที่มีความน่าสนใจในการเป็นวัสดุรองรับ ในการสร้างแผ่นกราฟัน เนื่องจากให้แผ่นกราฟันที่เป็นสารกิ่งตัวนำประเภทเอ็นและให้ศักย์พลาสโมนิกที่ดีมาก ซึ่งเหมาะสำหรับการนำไปสร้างตัวตรวจวัดเชิงแสง แต่ในปัจจุบันนี้มีงานวิจัยไม่มากที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบ กราฟันบนพื้นผิว Ag(11) และส่วนมากเป็นการศึกษาทางห้องปฏิบัติการ ซึ่งไม่สามารถให้ข้อมูลในระดับ โมเลกุลเกี่ยวกับโครงสร้าง ค่าพลังงาน ตำแหน่งและลักษณะการดูดซับได้ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจใน การศึกษาทางทฤษฎีของระบบดังกล่าว โดยคาดหวังวาผลการศึกษาที่ได้จะสามารถนำไปลดขอบเขตการศึกษา ทางห้องปฏิบัติการและสามารถนำไปประยุกท์ต่อยอดในการสร้างกราฟันบนพื้นผิว Ag(111) ในอนาคตได้

1.2 กราฟีนและการค้นพบกราฟีน

กราฟินเป็นอัญรูป (allotrope) หนึ่งของคาร์บอน (carbon) ประกอบขึ้นจากอะตอมคาร์บอนเพียง ชั้นเดียวที่จัดเรียงตัวอย่างแน่นหนาเป็นโครงสร้างสองมิติในรูปแบบรังผึ้ง (honeycomb) จากโครงสร้าง ดังกล่าวทำให้กราฟินเป็นโครงสร้างพื้นฐานของวัสดุคล้ายแกรไฟต์ (graphitic materials) ชนิดอื่น ๆ โดย กราฟินสามารถนำมาห่อในศูนย์มิติได้เป็นฟูลเลอรีน (fullerene) ม้วนในหนึ่งมิติได้เป็นท่อนาโน (nanotube) หรือซ้อนในสามมิติได้เป็นแกรไฟต์ (graphite) [1] ดังรูปที่ 1

ร**ูปที่ 1** วัสดุคล้ายแกรไฟต์ในมิติต่าง ๆ [1] (a) การห่อกราฟีนในศูนย์มิติได้เป็นฟูลเลอรีน (b) การม้วนกราฟีนในหนึ่งมิติได้เป็นท่อนาโน (c) การซ้อนกราฟีนในสามมิติได้เป็นแกรไฟต์

กราฟินมีการศึกษาและรู้จักกันในช่วง 70 ปีที่ผ่านมา โดยกราฟินถูกกล่าวถึงครั้งแรกในแบบจำลอง tight-binding ในงานวิจัย "ทฤษฎีแถบพลังงานของแกรไฟต์" (the band theory of graphite) [2] แต่ยังไม่ พบจากการทดลองในขณะนั้น ในขณะที่แกรไฟต์มีการค้นพบและใช้งานในรูปของไส้ดินสอมาตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1564 ซึ่งทุก ๆ ครั้งที่เขียนดินสอจะมีกราฟินหลุดออกมาจำนวนเล็กน้อย ที่ผ่านมานักวิทยาศาสตร์ คาดการณ์ว่ากราฟินไม่สามารถอยู่ได้อย่างอิสระและไม่มีเครื่องมือหรือวิธีที่สามารถสร้างแผ่นของอนุภาคใด ๆ ที่มีความหนาเพียงชั้นเดียวได้ จนกระทั่งปี ค.ศ. 2004 K. S. Novoselov และคณะสามารถสกัดแยกกราฟิน อิสระได้ [3] และสามารถตรวจสอบกราฟินอิสระดังกล่าวได้โดยใช้กล้องจุลทรรศน์เชิงแสง รวมทั้งได้พบว่า กราฟินมีสมบัติหลายประการที่โดดเด่นและน่าทึ่ง ทำให้เกิดปรากฏการณ์กราฟินขึ้นในวงการวิทยาศาสตร์และ มีงานวิจัยเกี่ยวกับกราฟินเกิดขึ้นมากมาย จนทำให้ K. S. Novoselov และ A. Geim ได้รับรางวัลโนเบลสาขา ฟิสิกส์ในปี ค.ศ. 2010 [4] ในหัวข้อ "การทดลองที่สร้างการค้นพบใหม่เกี่ยวกับวัสดุกราฟินสองมิติ" (for groundbreaking experiments regarding the two-dimensional material graphene) ดังรู**ปที่ 2**

1.3 สมบัติของกราฟีน

1.3.1 สมบัติทางกายภาพของกราฟีน

กราฟินมีการจัดเรียงตัวในรูปแบบไฮบริไดเซชัน (hybridization) แบบ sp² ในแต่ละอะตอมคาร์บอน จะจัดเรียงเป็นรูปทรงสามเหลี่ยมแบนราบ (trigonal planar) มีมุมระหว่างพันธะ 120° ในรูปทรงหกเหลี่ยม (hexagonal) โดยมีระยะห่างระหว่างอะตอมประมาณ 1.42 Å [5] แต่ละอะตอมมีพันธะ **0** 3 พันธะ และ พันธะ π 1 พันธะ โดยพันธะ π นี้ประกอบด้วยแถบ π และแถบ π^* ซึ่งแถบดังกล่าวคือแถบเวเลนซ์ (valence band) และแถบการนำ (conduction band) ของกราฟีนตามลำดับ โดยแถบพลังงานดังกล่าวนั้นมี ้ความสำคัญมากต่อสมบัติทางอิเล็กทรอนิกส์ของกราฟีน และจากโครงสร้างของกราฟีนที่มีประกอบด้วย ้อะตอมคาร์บอนเพียงชนิดเดียวทำให้กระแสอิเล็กต<mark>รอน</mark>ที่ไหลผ่านไม่เกิดการกระจัดกระจาย รวมทั้งทำให้ กราฟีนมีความสามารถในการนำความร้อนและไฟ<mark>ฟ้า</mark>อย่างดีเยี่ยม แม้ว่ายังไม่เท่าตัวนำยิ่งยวด (superconductor) แต่เมื่อเปรียบเทียบการนำไฟฟ้าที่อุณห<mark>ภูมิ</mark>ห้องพบว่ากราฟีนมีความสามารถในการนำไฟฟ้าที่ดี ้มากกว่า ทำให้กราฟีนมีข้<mark>อได้เปรียบในการใช้งานม</mark>ากกว่าตัวนำยิ่งยวดมาก รวมถึงโครงสร้างของ ้กราฟินที่มีอะตอม<mark>คาร์</mark>บอนชั้นเดียวทำให้กราฟินเ<mark>ป็นว</mark>ัสดุที่บางที่สุดแล<mark>ะมีความโปร่งแ</mark>สงสูงมาก โดยมี ้ ค่าการดูดซับแสงเพียง 2.3% และจากโครงสร้างที่มีการจัด<mark>เรียงตัวอย่างเป็นระเบียบของก</mark>ราฟีนทำให้เป็นวัสดุ ้ ที่แข็งแกร่งที่สุดเท่<mark>าที่มีการค้นพบในปัจจุบัน โด</mark>ยมีค<mark>วามแข็งแกร่งกว่าเหล็กกล้าที่มีความหน</mark>าเท่ากันประมาณ 100 เท่า โดยสามารถยก<mark>ตัวอ</mark>ย่างความเ<mark>บาและ</mark>ความแข็งแรงของกราฟีนได้ดังนี้ แผ่นกราฟีนความหนาหนึ่งชั้น ขนาด 1 m² ซึ่งมีน้ำ<mark>หนักน้อยกว่า</mark> 1 mg สามารถ<mark>รับน้ำหนักไ</mark>ด้มากถึง 4 kg โดยไม่แตกหักหรือขาดออก [1] ดังรูปที่ 3

1.3.2 สมบัติทางอิเล็กทรอนิกส์ของกราฟีน

กราฟีนจัดเป็นสารกึ่งตัวนำชนิดไร้ช่องว่างของระดับพลังงาน (zero-gap semiconductors) เนื่องจากแถบเวเลนซ์และแถบการนำตัดกันพอดีทำให้ไม่มีช่องว่างของระดับพลังงาน โดยเรียกจุดที่ตัดกันนี้ว่า ้จุดไดแรก (dirac point) ส่งผลให้กราฟีนมีสมบัติที่แตกต่างจากวัสดุปกติ ได้แก่ โลหะ สารกึ่งตัวนำ และฉนวน ้จากการศึกษาพบว่าการที่กราฟินมีลักษณะการเป็น<mark>สา</mark>รกึ่งตัวนำแบบไร้ช่องว่างทำให้การถ่ายเทประจุของ ้กราฟีนนั้นเกิดขึ้นได้ง่ายมาก [1] จึงเป็นการจุดประกายให้กับวงการอิเล็กทรอนิกส์ในฐานะวัสดุที่จะมาทดแทน สารกึ่งตัวนำอื่น ๆ ที่ใช้ในปัจจุบัน [6] โดยในช่วงครึ่งศตวรรษที่ผ่านมาเทคโนโลยีเกี่ยวกับสารกึ่งตัวนำนั้นได้ ้ก้าวหน้าไปมากและได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนมากมาย โดยเทคโนโลยีเกี่ยวกับสารกึ่งตัวนำนั้นไม่เพียงแต่ จะอยู่ในด้านคอมพิวเตอร์และการคำนวณเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องไปถึงการสื่อสาร อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ต่าง ๆ รวมถึงอุปกรณ์รับรู้ (sensors) [7] มากมาย ใน<mark>ปัจ</mark>จุบันสารกึ่งตัวนำมักทำมาจากซิลิกอน [8,9] ซึ่งนำไป สร้างเป็นหน่วยประมวลผลต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มากมาย โดยการสร้างหน่วย ้ประมวลผลในปัจจุบันใ<mark>ห้มีประสิทธิภาพสูงจะทำโดยการ</mark>ลดขนาดทรานซิสเตอร์ลงเรื่<mark>อย</mark> ๆ โดยหากขนาดของ ้ทรานซิสเตอร์มีขนาดเล็<mark>กมากเท่าใดในพื้นที่เท่าเดิมก็</mark>จะสามารถบรรจุทร<mark>าน</mark>ซิสเตอร์ได้มากขึ้น ทำให้ ้ประสิทธิภาพการป<mark>ระมวลผลดีขึ้น โดยนักธุรกิจชาวอเ<mark>มริกั</mark>นผู้ร่วมก่อตั้งบริษัทอินเทล G. E. Moore ได้กล่าวว่า</mark> จำนวนทรานซิสเตอร์ในว<mark>งจรรว</mark>ม (integrated circuit; IC</mark>) จะเพิ่มเป็นเท่าตัวใน<mark>ทุก ๆ สองปี</mark> รู้จักกันโดยทั่วไป ้ว่า "กฎของมัวร์" [10] มาจนถึงในปัจจุบัน (ปีค.ศ. 2<mark>016)</mark> ที่เทคโนโลยีการผลิตหน่วยประมวลผลต่าง ๆ อยู่ใน ระดับที่ทรานซิสเตอร์มีขนาด 10 นาโนเมตร [11] ซึ่งในระดับดังกล่าวใกล้จะถึงขีดจำกัดทางกายภาพของ ้สารกึ่งตัวนำแล้ว หาก<mark>ขนาดของทรานซิสเตอ</mark>ร์เล็ก<mark>ลงไปเรื่อย ๆ ก็จะมีขนาดที่เล็กกว่าอะ</mark>ตอมของซิลิกอน ซึ่ง เป็นไปไม่ได้ในกระบวนการผลิต จึงอาจส่งผลให้การพัฒนาด้านหน่วยประมวลผลหยุดชะงัก

ดังนั้นนักวิทยาศาสตร์จึงได้มุ่งเน้นที่จะหาวัสดุอื่นมาทดแทนซิลิกอน [12] ซึ่งกราฟันนั้นตอบโจทย์ใน ทุก ๆ ด้าน เช่น กราฟันมีขนาดเล็ก มีน้ำหนักเบา แข็งแรง และยืดหยุ่นกว่าซิลิกอนมาก ทำให้มีความได้เปรียบ ในด้านขนาด นอกจากนี้กราฟืนยังมีความสามารถในการเคลื่อนที่ของพาหะประจุไฟฟ้า (charge carrier) ที่สูง มาก ทำให้กราฟันนั้นได้รับการตั้งความหวังอย่างมากในฐานะวัสดุที่จะมาทดแทนซิลิกอน และวัสดุที่จะปฏิวัติ วงการอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบัน [13] ตัวอย่างแผงวงจรรวมจากกราฟีนดังร**ูปที่ 4**

กราฟีนมีความสามารถในการแสดงสนามไฟฟ้าได้ทั้งสองขั้ว (ambipolar electric field effect) ดังนั้นพาหะประจุไฟฟ้าจึงสามารถเคลื่อนที่อย่างต่อเนื่องระหว่างอิเล็กตรอน และช่องว่าง (holes) ในระดับ ความเข้มข้นเท่ากับ 10¹³ cm⁻² และมีค่าการเคลื่อนที่ของพาหะ (mobility; μ) สูงกว่า 15,000 cm²/Vs ภายใต้ภาวะที่ถูกควบคุม [1] ซึ่งสูงกว่าสารกึ่งตัวนำอื่น ๆ เช่น สูงกว่าซิลิกอนถึง 2-3 เท่า

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการใช้ประโยชน์จากกราฟืน

จากสมบัติอันโดดเด่นของกราฟืนที่เหนือกว่าวัสดุอื่น เช่น มีขนาดและรูปร่างที่เป็นสองมิติสมบูรณ์ มีความแข็งแรงและยืดหยุ่น มีพื้นที่ผิวจำเพาะสูง มีความบางในระดับอะตอม มีการนำไฟฟ้าและความร้อน อย่างดีเยี่ยม ความหนาแน่นของประจุที่เหมาะสม ทำให้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกราฟืนมากมาย กราฟืน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในหลากหลายศาสตร์มาก ซึ่งงานวิจัยเกี่ยวกับกราฟืนในปัจจุบันนั้นมุ่งเน้นไปใน ทางการใช้ประโยชน์จากกราฟืนเป็นหลัก เช่น กราฟืนถูกใช้เป็นวัสดุสำหรับถ่ายโอนอิเล็กตรอนและสปิน [14] ในด้านอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีทรานซิสเตอร์ และหน่วยประมวลผล [13] กราฟืนยังถูกนำไปสร้างเป็น เนื้อเยื่อเทียมเนื่องจากสมบัติที่ยืดหยุ่นและแข็งแรงของกราฟืน [15] นอกจากนี้กราฟืนยังสามารถนำไปสร้าง ตัวตรวจวัดต่าง ๆ ทั้งทางชีวภาพและทางเคมีได้อย่างมีประสิทธิภาพ [7] ตัวอย่างตัวตรวจวัดเชิงแสงจาก กราฟืนดังร**ูปที่ 5**

1.5 กระบวนการสร้างแผ่นกราฟีน

นอกจากจะมีงานวิจัยมากมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากกราฟินแล้ว ยังมีงานวิจัยอีกด้านหนึ่ง ที่สำคัญมากนั่นคือการวิจัยและพัฒนากระบวนการสร้างและปรับปรุงคุณภาพของแผ่นกราฟินที่ผลิตได้ โดย แผ่นกราฟินที่มีคุณภาพนั้นจะต้องมีความเป็นผลึกสูงและสามารถเคลื่อนย้ายไปยังวัสดุรองรับอื่น ๆ ได้ง่าย [16] ซึ่งในปัจจุบันนี้การสร้างกราฟินนั้นยังอยู่ในกระบวนการวิจัยเพื่อหาวิธีการสร้างที่เหมาะสม ให้แผ่น กราฟินที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามต้องการ รวมถึงมีความซับซ้อนและต้นทุนในการผลิตต่ำ ซึ่งหาก พัฒนากระบวนการสร้างจนทำให้ได้กราฟินที่มีประสิทธิภาพในด้านต่าง ๆ มากขึ้นและมีความคล่องตัวในการ สร้างจนทำให้สามารถผลิตกราฟินในปริมาณมากได้ จะเป็นประโยชน์มากต่ออุตสาหกรรมที่ใช้ประโยชน์จาก กราฟิน ทำให้สามารถต่อยอดงานวิจัยต่าง ๆ ได้มหาศาล และในอนาคตหากกราฟินถูกใช้อย่างแพร่หลายจะ เป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชาติเป็นอย่างมาก

ในปัจจุบันนั้นมีกระบวนการสร้างแผ่นกราฟิน<mark>ที่ส</mark>ำคัญหลายวิธี เช่น

1.5.1 กระบวนการลอกผิวแกรไฟต์ (graphite exfoliation)

เป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดในการสร้างแผ่นกราฟืน โดยการใช้เทปกาวลอกผิวของแกรไฟต์ที่เกิดจากการ เขียนดินสอ แล้วลอกผิวของแกรไฟต์ด้วยเทปกาวหลาย ๆ รอบ (ดัง**รูปที่ 6**) จนได้แผ่นแกรไฟต์ที่มีความหนา น้อยลงเรื่อย ๆ จนได้เป็นกราฟืนที่มีความหนาเพียงชั้นเดียว [1] แต่กราฟืนที่ได้จากกระบวนการนี้มีขนาดเล็ก มีคุณภาพที่ต่ำ ไม่สามารถควบคุมการสร้างได้ และไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากนัก ทำให้กระบวนการนี้ ไม่ถูกนำมาใช้ในกระบวนการผลิตกราฟืนในอุตสาหกรรม [17]

1.5.2 กระบวนการสลายตัวของซิลิกอนคาร์ไบด์ที่อุณหภูมิสูง (thermal decomposition of SiC) กระบวนการนี้ให้แผ่นกราฟีนที่มีคุณภาพสูง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการลอกผิวแกรไฟต์แล้วพบว่า กระบวนการนี้สามารถเคลื่อนย้ายกราฟีนที่ได้ไปยังวัสดุอื่นได้ง่ายกว่า แต่กระบวนการนี้ยังควบคุมความหนา หรือจำนวนชั้นของกราฟีนได้ยาก จึงไม่ค่อยเป็นที่นิยมในอุตสาหกรรมมากนัก [17] ตัวอย่างกระบวนการ ดังกล่าวดังรูปที่ 7

ร**ูปที่ 7 กระบวน**การสลายตัวของซิลิกอนคาร์ไบด์ที่อุณหภูมิสูง [19]

1.5.3 กระบวนการเค<mark>ลือบ</mark>ผิวด้วยไอเคมี (chemical vapor deposition; CVD)

กระบวนการเคลือบผิ<mark>วด้วยไอเคมีเป็นกระบวนการที่นิยมมากในการสร้า</mark>งแผ่นฟิล์มเคลือบบนผิวของ วัสดุรองรับชนิดต่าง ๆ [17] สารที่เป็นแหล่งของฟิล์มจะมาจากแหล่งของธาตุที่เป็นอะตอมหรือโมเลกุลก็ได้ โดยมีธาตุจำนวนมากมายที่สามารถน<mark>ำมาสร้างแผ่นฟิล์มบนผิวของวั</mark>สดุได้ [20]

กระบวนการดังกล่าวได้มีการศึกษามาอย่างยาวนานและแพร่หลายตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษที่ 1960 โดยเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย และให้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ดังนั้น จึงมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ในเวลาต่อมากระบวนการเคลือบผิวด้วยไอเคมี นั้นได้กลายเป็นเทคโนโลยีที่สำคัญในการสร้างแผ่นของแผงวงจรรวม (integrated circuit chips) ซึ่งเป็นส่วน สำคัญในการขับเค<mark>ลื่อ</mark>นอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ แสดงให้เห็นว่ากระบวนการดังกล่าวมีประสิทธิภาพมาก

เพียงใด [20]

โดยกระบวนการเคลือบผิวด้วยไอเคมีนั้นมีขั้นตอนต่าง ๆ ที่สำคัญ [20,21] (ดัง**รูปที่ 8**) ดังนี้

- (1) การผ่านแก๊สที่เป็นสารตั้งต้นของฟิล์มมาอยู่เหนือพื้นผิวของสารตั้งต้นเกิดเป็นชั้นของแก๊สขนาด ใหญ่ (bulk gas)
- (2) เกิดการแพร่ของแก๊สจากชั้นของแก๊สขนาดใหญ่ไปยังชั้นเขตแดนของพื้นผิวของสารตั้งต้น (boundary layer)
- (3) เกิดการดูดซับแก๊สหรือสารตัวกลางในปฏิกิริยาที่เป็นผลจากแก๊สนั้น (intermediates) บนพื้นผิว ของสารตั้งต้น
- (4) เกิดการโยกย้าย (migration) ปฏิกิริยาวิวิธพันธุ์ (heterogeneous reaction) การรวมตัวของ อะตอมที่จะเคลือบผิวสารตั้งต้นเพื่อสร้างการเติบโตของแผ่นฟิล์มบนพื้นผิว (inclusion of coating atom) และการเกิดสารที่เป็นผลพลอยได้ (byproduct) ของปฏิกิริยาบนพื้นผิว
- (5) การหลุดตัวของสารที่เป็นผลพลอยได้จากปฏิกิริยาบนพื้นผิว ออกจากพื้นผิวของสารต้นต้น
- (6) การแพร่ของสารที่เป็นผลพลอยได้ไปยังชั้<mark>นข</mark>องแก๊สขนาดใหญ่
- (7) การเคลื่อนย้ายแก๊สที่เป็นผลพลอยได้ออก<mark>จา</mark>กสารตั้งต้น (exhaust)

เนื่องจากกระบวนการเคลือบผิวด้วยไอเคมีสามารถใช้ในการสร้างแผ่นฟิล์มที่มีสมบัติหลากหลาย ขึ้นอยู่กับแหล่งของฟิล์มที่เลือกใช้ แผ่นฟิล์มที่ได้มีประสิทธิภาพและคุณภาพสูง กระบวนการดังกล่าวสามารถ สร้างกราฟีนซึ่งประกอบไปด้วยอะตอมคาร์บอนเพียงชนิดเดียวได้อย่างมีประสิทธิภาพ [22] โดยวัสดุรองรับ หรือพื้นผิวของสารตั้งต้นที่นิยมคือโลหะทรานซิชัน เนื่องจากสามารถสร้างแผ่นกราฟีนขนาดใหญ่ที่มีความหนา หนึ่งชั้นและมากกว่าหนึ่งชั้นได้ตามต้องการ นอกจากนี้ยังพบว่ากราฟีนที่ได้จากกระบวนการดังกล่าวมี คุณภาพสูง สามารถเคลื่อนย้ายกราฟีนที่สร้างขึ้นไปยังวัสดุรองรับอื่น ๆ ได้ง่าย เช่น ตัวรองรับที่เป็นฉนวนหรือ พอลิเมอร์ และสามารถปรับเปลี่ยนการสร้างเพื่อให้ได้กราฟีนที่ตรงตามความต้องการมากที่สุด [23]

แหล่งของคาร์บอนที่นำมาสร้างเป็นกราฟีนนั้นสามารถมาจากอะตอมคาร์บอน (ผ่านกระบวนการแยก ของอะตอมคาร์บอน; segregation of carbon) หรือโมเลกุลไฮโดรคาร์บอน (ผ่านกระบวนการสลายตัวของ โมเลกุลไฮโดรคาร์บอน; decomposition of hydrocarbons) [24]

การสร้างแผ่นกราฟีนโดยกระบวนการเคลือบผิวด้วยไอเคมีบนพื้นผิวของโลหะทรานซิชันนั้น เกิดจาก การดูดซับแหล่งของคาร์บอนเกิดเป็นแผ่นกราฟีนบนพื้นผิวโลหะ ทำให้ได้ระบบกราฟีนที่ดูดซับบนพื้นผิวโลหะ โดยสามารถเรียกระบบดังกล่าวโดยย่อว่า "ระบบกราฟี<mark>นบ</mark>นพื้นผิวโลหะ" [23]

1.6 ระบบกราฟีนบนพื้นผิวโลหะ

กระบวนการเคลือบผิวด้วยไอเคมีสามารถใช้ในการสร้างกราฟีนบนพื้นผิวโลหะได้ จากการศึกษา พบว่าการเลือกใช้สารตั้งต้นที่เป็นพื้นผิวของโลหะที่แตกต่างกันจะมีผลต่อสมบัติและความหนาของแผ่น กราฟีนที่สร้างได้ [17,23] ดังนั้นการศึกษาระบบกราฟีนบนพื้นผิวโลหะจึงมีความสำคัญมากต่ออุตสาหกรรม กราฟีนในปัจจุบัน

1.6.1 สมบัติของก<mark>ราฟีนบน</mark>พื้นผิวโลหะที่แตกต่างจากกราฟีนอิ<mark>ส</mark>ระ

จากการศึกษาพบ<mark>ว่าก</mark>ราฟื<mark>่นที่</mark>ดูดซับบนพื้นผิวโลหะนั้นมีความแตก<mark>ต่างจากกรา</mark>ฟืนอิสระหรือกราฟืนใน อุดมคติ เนื่องมาจากลักษณะกา<mark>รดูด</mark>ซับที่แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งออกเป็นสองลักษณะ [24-26] ดังนี้

- (1) กราฟินที่เกิดการดูดซับทางกายภาพกับโลหะ (physisorption) กราฟินที่เกิดจากการดูดซับทาง กายภาพจะมีระยะห่างระหว่างแผ่นกราฟินกับโลหะที่เป็นสารตั้งต้นมาก (มากกว่า 3 Å) การดูด-ซับทางกายภาพก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างแถบพลังงานของกราฟินเพียงเล็กน้อย ส่งผล ให้กราฟินที่ได้มีสมบัติทางอิเล็กทรอนิกส์คล้ายคลึงกับกราฟินในอุดมคติ
- (2) กราฟินที่เกิดการดูดซับทางเคมีกับโลหะ (chemisorption) กราฟินที่เกิดจากการดูดซับทางเคมี จะมีระยะห่างระหว่างแผ่นกราฟินกับโลหะที่เป็นสารตั้งต้นน้อย (ประมาณ 2 Å) โดยการดูดซับ ทางเคมีส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างแถบพลังงานของกราฟินอย่างมาก ทำให้สมบัติ ทางอิเล็กทรอนิกส์ของกราฟินเปลี่ยนแปลงไปมากจากกราฟินในอุดมคติ

การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการดูดซับที่แตกต่างกันนั้นเริ่มจากการศึกษาระนาบพื้นผิว (111) ของ พื้นผิวแบบลูกบาศก์กลางหน้า (face-centered cubic) ของโลหะนิกเกิล หรือ Ni(111) โดยพบว่าพื้นผิว Ni(111) มีความสะดวกในการศึกษามากเนื่องจากพื้นผิวดังกล่าวมีค่าคงที่แลตทิซ (lattice constant) ที่ใกล้เคียงกับกราฟีนมาก (2.43 Å เทียบกับกราฟีนที่ 2.46 Å) [26] ดัง**รูปที่ 9**

รูปที่ 9 การวางตัวของอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว Ni(111) เป็นโครงร่างของกราฟีน [27] (C^{fcc} คือ อะตอมคาร์บอนที่ตำแหน่งการดูดซับ fcc และ C^{top} คือ อะตอมคาร์บอนที่ตำแหน่งการดูดซับ top)

ร**ูปที่ 10** ตัวอย่างของหน่วยเซลล์ซึ่งเป็นหน่วยขนาดเล็กที่สุด ที่สามารถเป็นตัวแทนโครงสร้างทั้งหมดของวัสดุได้ [28,29]

การที่ค่าคงที่แลตทิซของกราฟัน และ Ni(111) มีค่าใกล้เคียงกันมาก (มีความเหลื่อมล้ำกันเพียง 1% [30]) ในการศึกษาทางทฤษฎีจึงประมาณให้ความยาวของหน่วยเซลล์ (unit cell) (ตัวอย่างหน่วยเซลล์ดัง**รูปที่ 10**) ของกราฟันเท่ากับความยาวของหน่วยเซลล์ของ Ni(111) โดยย่อขนาดหน่วยเซลล์ของกราฟันเล็กน้อยให้มี ขนาดพอดีกับหน่วยเซลล์ของ Ni(111) ซึ่งผลการคำนวณที่ได้นั้นสอดคล้องกับผลการทดลองทาง ห้องปฏิบัติการ [26] โดยในการศึกษาในระบบพีริออดิก (periodic system) จะทำซ้ำหน่วยเซลล์ไปเรื่อย ๆ ทุกทิศทางไม่สิ้นสุด ซึ่งมีลักษณะเดียวกับในผลึกของสารจริง ดังนั้นจึงสะท้อนถึงสภาวะที่เป็นจริงในก้อนโลหะ (bulk metal) ได้ ดังนั้นจากขนาดของหน่วยเซลล์ที่ใกล้เคียงกันมาก จึงใช้หน่วยเซลล์ขนาดเล็กที่สุดได้ โดย หน่วยเซลล์ขนาดเล็กที่สุดคือ ขนาด (1x1) ของ Ni(111) ซึ่งในหนึ่งหน่วยเซลล์ประกอบด้วยคาร์บอน 2 อะตอม วางตัวในตำแหน่งที่แตกต่างกัน โดยพื้นผิวระนาบ (111) แบบลูกบาศก์กลางหน้าของโลหะโดยทั่วไปจะมี ตำแหน่งการดูดซับที่มีสมมาตรสูง (high-symmetry adsorption site) อยู่ 4 ตำแหน่ง [30] (ดัง**รูปที่ 11**) ดังนี้

- (1) ตำแหน่ง top คือ ตำแหน่งอะตอมที่ถูกดูดซับวางตัวเหนืออะตอมชั้นบนสุดของโลหะ
- (2) ตำแหน่ง hcp คือ ตำแหน่งอะตอมที่ถูกดูดซับวางตัวเหนืออะตอมชั้นที่สองจากด้านบนของโลหะ
- (3) ตำแหน่ง fcc คือ ตำแหน่งอะตอมที่ถูกดูดซับวางตัวเหนืออะตอมชั้นที่สามจากด้านบนของโลหะ
- (4) ตำแหน่ง bridge คือ ตำแหน่งอะตอมที่ถูกดูดซับวางตัวอยู่เหนือสะพานเชื่อมอะตอมชั้นบนสุด สองอะตอม

โดยตำแหน่ง hcp และ fcc สามารถเรียกได้ว่าเป็นตำแหน่งการดูดซับเหนือช่องว่างรูปสามเหลี่ยม (three-fold hollow sites)

รูปที่ 11 ตำแหน่งการดูดซับที่มีสมมาตรสูงบนระนาบพื้นผิว (111) ของพื้นผิวแบบลูกบาศก์กลางหน้า [31]

การศึกษาการดูดซับของกราฟีนบนเซลล์ขนาด (1x1) ของพื้นผิว Ni(111) โดย Kozlov, S. M. และ คณะพบว่ากราฟีนเกิดลักษณะการดูดซับได้ทั้งหมด 6 รูปแบบ [26] (ดังรูปที่ 12) ได้แก่ ลักษณะการดูดซับ top-fcc, bridge-top, top-hcp, brigde-fcc, hcp-fcc และ bridge-hcp

จากผลการศึกษาก่อนหน้านี้พบว่าบนพื้นผิว Ni(111) เกิดการดูดซับทางเคมีในลักษณะการดูดซับ top-fcc และ bridge-top สำหรับตำแหน่งอื่น ๆ เกิดการดูดซับทางกายภาพ [26]

้แม้ว่า Ni(111) จะมีขนาดของหน่วยเซลล์ที่ใกล้เคียงกับกราฟีน แต่ยังมีการเหลื่อมล้ำของขนาด เล็กน้อย ดังนั้นในโครงสร้างขนาดใหญ่ (superstructures) จะสังเกตเห็นการเหลื่อมล้ำได้เล็กน้อย นั่นคือ แผ่นกราฟีนบนพื้นผิว Ni(111) มีความสูง-ต่ำที่ไม่เท่ากัน [32] แต่เนื่องจากขนาดที่ต่างกันน้อยทำให้สังเกตการ ้เปลี่ยนแปลงได้ยาก ในขณะที่โลหะชนิดอื่น ๆ เช่น โลหะทรานซิชันคาบ 4 และ 5 มีค่าคงที่แลตทิซที่มากกว่า Ni(111) ทำให้ขนาดหน่วยเซลล์ของกราฟีนและโลหะนั้นแตกต่างกันในระดับที่สูงกว่า Ni(111) (ผลต่าง ประมาณ 10%) เรียกระยะของขนาดที่ไม่เท่ากันนี้ว่า ระยะพีรีออดิกซิตี (periodicities range) [26] โดย หน่วยเซลล์ของกราฟีน จะเหลื่อมกับหน่วยเซลล์ของโลหะไปเรื่อย ๆ ทำให้ตำแหน่งการดูดซับเลื่อนไปเรื่อย ๆ และเหลื่อมกันไปจนกว่าขนาดของหน่วยเซลล์ขนาดใหญ่ (supercells) จะพอดีกันหรือใกล้เคียงกันในระดับ ความแตกต่างที่น้อยมาก โดยจากผลการศึกษาก่อนหน้านี้พบว่าพื้นผิว Ag(111) Au(111) Pd(111) และ Pd(111) จะต้องใช้หน่วยเซลล์ขนาดใหญ่ของกราฟีน<mark>ขน</mark>าด (2x2) กับหน่วยเซลล์ขนาดใหญ่ของโลหะขนาด (√3x√3)R30° (R30° คือการหมุนหน่วยเซลล์ในแนวแกน z ไป 30°) จึงจะได้ขนาดของหน่วยเซลล์ใกล้เคียงกัน ้ และจากผลต่างของค่า<mark>คงที่แลตทิซที่สูงมาก ดังนั้นในโครง</mark>สร้างขนาดใหญ่จะสังเกตเห็นความสูง-ต่ำของกราฟีน ู้ที่ไม่เท่ากันได้อย่างชัดเจน <mark>ตัวอย่างโครงสร้างขนาดใหญ่ขอ</mark>งกราฟีนบน Rh(111) ที่มีหน่วยเซลล์ขนาด (12×12) ของกราฟีนบนหน่ว<mark>ยเซลล์ขนาด (11x11)</mark> ของ Rh(1<mark>11) [</mark>33,34] ในโครงสร้างดังกล่าวจะสังเกตเห็นกราฟีนมี ้ลักษณะเป็นคลื่นที่สมมา<mark>ตร (ดังรูปที่ 13</mark>) เรียกปร<mark>ากฏก</mark>ารณ์ที่เกิดขึ้นนี้ว่า ปรากฏการณ์มอยเร่ย์ (moiré effect) [25,35,36**] โดยป**กติปรากฏการณ์มอยเร่ย์เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดกับภาพถ่ายของวัตถุที่เป็นลายเส้น ซึ่งมีความถี่เท่ากัน โดยจะเห็นเป็นลวดลายคล้ายกับลายคลื่นเป็นระลอกปรากฏอยู่บนภาพถ่าย [37] (ดังรู**ปที่** 14) โดยกราฟีนเมื่อมอ<mark>งจา</mark>กด้านบนจะมีรูปร่างและลักษณะที่เป็นระเบียบและสม่ำเสมอมาก ดังนั้นเมื่อกราฟีน ้เกิดความสูง-ต่ำที่ไม่เท่ากันในลักษณะที่มีสมมาตร เมื่อมองจากด้านบนจะคล้ายกับการเกิดปรากฏการณ์มอย ้ เร่ย์ จึงได้เรียกกราฟืนที่มีความสูง<mark>-ต่ำไม่เท่ากันนี้ว่ากราฟืนแบบมอยเร่ย์ และ</mark>เรียกกราฟืนในอุดมคติ (กราฟืน ้ อิสระที่ไม่มีอันตรกิริยากับสารอื่นหรือกราฟีนอิสระ) ว่ากราฟีนแบบดั้งเดิม (pristine graphene) [25]

รูปที่ 13 กราฟีนแบบมอยเร่ย์ เกิดจากกราฟีนมีความสูง-ต่ำไม่เท่ากัน เนื่องจากหน่วยเซลล์ที่ไม่พอดีกันระหว่างกราฟีนและโลหะในโครงสร้างขนาดใหญ่ [35]

รูปที่ 14 ปรากฏการณ์<mark>มอ</mark>ยเร่ย์บนภาพถ่าย [38]

สามารถสรุปได้ว่าอันตรกิริยาระหว่างพื้นผิวโลหะกับแผ่นกราฟินนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของการดูด-ซับ โดยจะเกิดการดูดซับลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับชนิดของพื้นผิวของโลหะเป็นหลัก [24,39] เช่น กราฟินเกิดอันตร กิริยาที่แข็งแรงบนพื้นผิว Ru(0001) และ Ni(111) แต่เกิดอันตรกิริยาแบบอ่อนบนพื้นผิว Cu(111) Ag(111) Ir(111) และ Pt(111) [25,40] นอกจากนี้โครงสร้างขนาดใหญ่ของพื้นผิวโลหะแต่ละชนิดจะก่อให้เกิดรูปแบบ ของปรากฏการณ์มอยเร่ย์ที่แตกต่างกัน จากลักษณะการดูดซับและรูปแบบของปรากฏการณ์มอยเร่ย์ที่แตกต่าง กันทำให้สมบัติของกราฟินแตกต่างกันไป ดังนั้นในกระบวนการสร้างกราฟินเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในลักษณะ ต่าง ๆ จะต้องเลือกวิธีการสร้างกราฟินให้เหมาะสมเพื่อให้ได้กราฟินที่มีสมบัติตามต้องการ

นอกจากการศึกษาระบบกราฟีนบนพื้นผิวโลหะเพื่อพัฒนากระบวนการสร้างกราฟีน ระบบกราฟีนบน พื้นผิวโลหะยังได้รับความสนใจในด้านวัสดุนาโนกราฟีนมากมาย [14] เช่น กราฟีนนาโนริบบ้อน (graphene nanoribbons; GNRs) เกล็ดกราฟีนขนาดนาโน (graphene nanoflakes; GNFs) กราฟีนควอนตัมดอท (graphene quantumdots; GQDs) และตัวเชื่อมต่อกราฟีนในระดับนาโน (graphene nanojunctions) นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาระบบกราฟีนบนพื้นผิวโลหะเพื่อใช้งานในด้านอิเล็กทรอนิกส์ หรือใช้งานเป็นตัวเร่ง ปฏิกิริยาได้อีกด้วย [25]

อย่างไรก็ตามยังไม่มีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับอันตรกิริยาระหว่างพื้นผิวของโลหะและกราฟีน [40] ผลจากการทดลองทางห้องปฏิบัติการสามารถระบุได้เพียงว่าการดูดซับทางกายภาพหรืออันตรกิริยาแบบอ่อน ทำให้กราฟีนมีการเปลี่ยนแปลงระดับพลังงานของแถบเวเลนซ์เล็กน้อยที่บริเวณจุดไดแรก สำหรับการดูดซับ ทางเคมีหรืออันตรกิริยาแบบแรง กราฟีนจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างมาก เช่น ระบบการ ดูดซับของกราฟีนบนพื้นผิว Ni(111) จากการศึกษาโดยวิธี angle-resolved photoemission spectroscopy (ARPES) พบว่าจะเกิดการแยกตัวของสถานะ **π** ที่จุดไดแรก โดยพบพีค (peaks) จำนวนหลายพีคที่จุดไดแรก [41]

จากการที่มีโลหะหลายชนิดที่ให้กราฟีนที่มีสมบัติแตกต่างกัน และยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่ระบุว่าโลหะ กลุ่มใดหรือระนาบใดจะให้กราฟีนที่มีสมบัติแตกต่างกันอย่างไร [24,25] จึงจำเป็นจะต้องศึกษาระบบของ กราฟีนบนพื้นผิวโลหะต่าง ๆ มากมาย ดังนั้นการศึกษาระบบของกราฟีนบนพื้นผิวโลหะต่าง ๆ จึงมีความสำคัญ มากสำหรับการวิจัยและพัฒนากระบวนการสร้างกราฟีนต่อไป ในปัจจุบันนั้นมีการศึกษาระบบกราฟีนบนพื้นผิวโลหะมากมาย แต่บนพื้นผิว Ag(111) นั้นยังมีงานวิจัย ค่อนข้างน้อย และระบบดังกล่าวมีความน่าสนใจมาก โดยจะกล่าวรายละเอียดในหัวข้อถัดไป

1.6.2 ระบบกราฟีนบนพื้นผิวโลหะเงินและพื้นผิวระนาบ (111) ของโลหะเงิน

โลหะเงิน (ดัง**รูปที่ 15**) เป็นธาตุที่มีเลขอะตอม 47 มีสัญลักษณ์ Ag (argentum) เป็นโลหะทรานซิชัน คาบที่ 4 มีสีขาวเงิน สามารถนำความร้อนและไฟฟ้าได้ดีมาก [42]

ร**ูปที่ 1<mark>5</mark> โลหะเงิน** [43]

จากการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างผลึกของโลหะเงินพบว่าพื้นผิวระนาบ (111) ของโลหะเงินหรือ Ag(111) เป็นพื้นผิวระนาบที่เสถียรที่สุดของโลหะเงิน [44] และยังพบว่าพื้นผิวดังกล่าวเกิดการดูดซับแผ่น กราฟีนแบบกายภาพ ทำให้โครงสร้างแถบพลังงาน (band structure) ของกราฟีนแทบไม่เปลี่ยนแปลง [40] และจากผลการศึกษาก่อนหน้านี้ [14] พบว่าระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) จัดเป็นสารกึ่งตัวนำประเภทเอ็น (n-types) หรือเป็นระบบสารกึ่งตัวนำแบบเจือปนด้วยประจุลบ (n-doped) ซึ่งเกิดจากการถ่ายโอนประจุจาก พื้นผิวของ Ag(111) ไปยังแผ่นกราฟีน (ดังร**ูปที่ 16**) ซึ่งลักษณะดังกล่าวคล้ายคลึงกับระบบกราฟีนบนพื้นผิว Pt(111) ที่เกิดการดูดซับทางกายภาพและเป็นสารกึ่งตัวนำประเภทเอ็นเช่นเดียวกัน [25]

รูปที่ 16 แผนภูมิแสดงผลต่างของระดับพลังงานกับพลังงานที่จุดเฟอร์มิของแผ่นนาโนกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) (เส้นสีเขียว) จะสังเกตเห็นว่าจุดไดแรก (จุดตัดของเส้นสีเขียว) ของกราฟีนอยู่ในช่วงที่เป็นลบ แสดงให้เห็นถึงการถ่ายโอนประจุจากพื้นผิว Ag(111) ไปยังแผ่นกราฟีน [14]

เนื่องจากอิเล็กตรอนมีความสามารถในการเคลื่อนที่สูงมากในกราฟีน [1] ทำให้มีความสนใจนำกราฟีน มาประยุกต์ใช้ในการสร้างตัวตรวจวัดเชิงแสงที่มีความไวสูง แต่เนื่องจากกราฟีนมีความสามารถในการดูดซับ แสงต่ำมาก เพียง 2.3% ทำให้โอกาสที่แสงตกกระทบกราฟีนแล้วเกิดการไหลของประจุไฟฟ้าเป็นไปได้ยาก [45] แต่เนื่องจากระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) เป็นสารกึ่งตัวนำประเภทเอ็น จึงมีอิเล็กตรอนอยู่มาก ซึ่ง ส่งผลให้มีศักย์พลาสโมนิกที่มากพอที่จะเกิดการไหลของอิเล็กตรอนเมื่อมีแสงตกกระทบ ดังนั้นระบบกราฟีน บนพื้นผิว Ag(111) จึงมีความน่าสนใจในการนำไปใช้เป็นตัวตรวจวัดเชิงแสง [46]

จากสมบัติพิเศษของโลหะเงินดังกล่าวรวมทั้งความสามารถในการเป็นวัสดุรองรับสำหรับสร้างวัสดุที่มี โครงสร้างสองมิติได้ดี [46] ทำให้มีความน่าสนใจในการนำโลหะเงินมาเป็นวัสดุรองรับในการสร้างกราฟีน แต่เนื่องจากความเฉื่อยตามธรรมชาติของโลหะเงินทำให้ไม่สามารถใช้กระบวนการเคลือบผิวด้วยไอเคมีแบบ ปกติที่มีแหล่งของคาร์บอนที่เป็นโมเลกุลไฮโดรคาร์บอนได้ จำเป็นต้องใช้แหล่งของคาร์บอนที่เป็นธาตุ (อะตอม คาร์บอน) โดยตรงเท่านั้น [46] ซึ่งทำให้มีความท้าทายในการสร้างแผ่นกราฟันบนโลหะเงินเป็นอย่างมาก และ ยังไม่มีคำอธิบายว่าเหตุใดจึงไม่สามารถสร้างแผ่นกราฟันโดยกระบวนการเคลือบผิวด้วยไอเคมีแบบปกติได้ รวมถึงในปัจจุบันมีงานวิจัยไม่มากที่ศึกษาเกี่ยวกับสมบัติและการสร้างแผ่นกราฟันบนพื้นผิว Ag(111) โดย ผู้วิจัยพบว่ามีงานวิจัยเพียง 3 เรื่องเท่านั้นที่ศึกษาระบบดังกล่าวโดยตรง [14,40,46]

อีกทั้งยังพบว่างานวิจัยเกี่ยวกับ Ag(111) ที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) โครงสร้าง ค่าพลังงาน ตำแหน่ง และรูปแบบการดูดซับที่แตกต่างกันของแผ่นกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111)
- (2) การสร้างแผ่นกราฟีนโดยกระบวนการเคลือบผิวด้วยไอเคมีไม่สามารถใช้แหล่งของคาร์บอนที่เป็น โมเลกุลได้ [46] แต่ยังไม่มีการศึกษาถึงการดูดซับที่แตกต่างกันระหว่างอะตอมคาร์บอนและ โมเลกุลไฮโดรคาร์บอน
- (3) ผลของความเข้มข้นของอะตอมคาร์บอนในกระบวนการเคลือบผิวด้วยไอเคมีมีผลอย่างไรต่อการ ดูดซับบนพื้นผิว Ag(111)
- (4) กระบวนการเคลือบผิวด้วยไอเคมีสามารถสร้างแผ่นกราฟีนมากกว่าหนึ่งชั้นได้ [20] ซึ่งยังไม่มี การศึกษาว่าแผ่นกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) ที่มีความหนาจำนวนสองชั้นและสามชั้นมีการดูดซับ โครงสร้าง และการจัดเรียงตัวที่เสถียรที่สุดอย่างไร รวมถึงยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับเสถียรภาพ ของแผ่นกราฟีนที่มีความหนาแตกต่างกันบนพื้นผิว Ag(111)

ซึ่งการศึกษาระบบกราฟีนบนพื้นผิวโลหะนั้นมีการศึกษาอย่างกว้างขวางทั้งในการทดลองทาง ห้องปฏิบัติการ และทางทฤษฎีโดยวิธีการทางเคมีคอมพิวเตอร์ (computational chemistry) ดังนั้นใน งานวิจัยนี้จึงสนใจศึกษาหัวข้อที่ยังไม่มีการศึกษาดังกล่าวโดยใช้วิธีการทางเคมีคอมพิวเตอร์เพื่อเปรียบเทียบ และอธิบายผลการทดลองที่ได้จากการศึกษาทางห้องปฏิบัติการ

1.7 การศึกษาโดยวิธีการทางเคมีคอมพิวเตอร์

การศึกษาโดยวิธีการทางเคมื่คอมพิวเตอร์นั้นได้รับความนิยมมากนับตั้งแต่มีการพัฒนาเกี่ยวกับเคมี ควอนตัม และกลศาสตร์ควอนตัม ซึ่งวิธีการดังกล่าวสามารถคำนวณเพื่อศึกษาเกี่ยวกับพลังงานในระดับ โมเลกุลหรือทำการทดลองในลักษณะที่ไม่สามารถทำได้ในการทดลองทางห้องปฏิบัติการ สำหรับระบบกราฟัน บนพื้นผิวโลหะเป็นระบบที่ซับซ้อน การศึกษาทางห้องปฏิบัติการทำได้เพียงตรวจสอบรูปร่างของกราฟันโดยใช้ กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนกำลังขยายสูง แต่ไม่สามารถอธิบายถึงระดับพลังงานและกลไกการเกิดปฏิกิริยาได้ ในขณะที่วิธีการทางเคมีคอมพิวเตอร์สามารถศึกษาเกี่ยวกับพลังงานยึดเหนี่ยวระหว่างกราฟันกับพื้นผิวโลหะ ลักษณะ โครงสร้าง ลักษณะการดูดซับ รวมถึงสถานะทรานซิชัน (transition state) ได้ อย่างไรก็ตาม การศึกษาโดยวิธีการทางเคมีคอมพิวเตอร์นั้นยังมีข้อจำกัดบางประการ เนื่องจากมีการใช้คณิตศาสตร์ขั้นสูง ร่วมกับทฤษฎีทางเคมีควอนตัมในการคำนวณทำให้มีความซับซ้อนและยุ่งยากในการคำนวณมาก ดังนั้นใน การศึกษาโดยวิธีการทางเคมีคอมพิวเตอร์จำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์ที่มีสมรรถภาพสูงในการคำนวณ [47-49] โดยการศึกษาโดยวิธีการทางเคมีคอมพิวเตอร์นั้นมีจุดเริ่มต้นมาจากเคมีควอนตัมและการหาค่าพลังงานของอิเล็กตรอน

ดังนี้

1.7.1 เคมีควอนตัมและการหาค่าพลังงานของอิเล็กตรอน

การที่จะเข้าใจธรรมชาติของสสารนั้นมีหลากหลายวิธีด้วยกัน วิธีการหนึ่งคือการทำนายพฤติกรรม สมบัติ และพลังงานของอิเล็กตรอน เนื่องจากสสารทุกชนิดนั้นประกอบด้วยอิเล็กตรอน ซึ่งอิเล็กตรอนในสสาร แต่ละชนิดมีพฤติกรรม สมบัติ และพลังงานที่แตกต่างกัน ส่งผลให้สสารต่าง ๆ มีสมบัติทางเคมีต่างกันด้วย ดังนั้นหากเราเข้าใจธรรมชาติของอิเล็กตรอนว่าพฤติกรรมของอิเล็กตรอนต่าง ๆ นั้นมีผลอย่างไรต่อสมบัติของ สสารจะทำให้เราเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของสสารรวมถึงสมบัติทางเคมีมากยิ่งขึ้น ในยุคปัจจุบันนั้นวิธีการ ทำนายพฤติกรรมของอิเล็กตรอนมีความก้าวหน้าไปมากนับตั้งแต่การนำกลศาสตร์ควอนตัม (quantum mechanics) มาประยุกต์ใช้งานในวิชาเคมี โดยจะเรียกว่า เคมีควอนตัม (quantum chemistry) [47,48]

ยุคเริ่มต้นของเคมีควอนต้มนั้นเริ่มมาจากนักวิทยาศาสตร์มีความเข้าใจที่มากขึ้นเกี่ยวกับอนุภาคมูล-ฐานและพลังงานที่เกี่ยวข้องในระดับอนุภาค นับตั้งแต่การศึกษาการแผ่รังสีของวัตถุดำ (black body radiation) โดยแมกซ์ แพลงค์ (Max Planck) ในปีค.ศ. 1901 ซึ่งค้นพบว่าพลังงานที่เกี่ยวข้องกับการแผ่รังสี ของวัตถุดำนั้นมีลักษณะที่ไม่ต่อเนื่อง (quanta) การค้นพบสมบัติทวิภาคของอนุภาค (wave-particle duality) โดยหลุยส์ เดอ บรอยล์ (Louis de Broglie) ในปีค.ศ. 1924 ซึ่งเป็นพื้นฐานแนวคิดของกลศาสตร์ ควอนตัม จนกระทั่งในปีค.ศ. 1926 เออร์วิน ชโรดิงเงอร์ (Erwin Schrödinger) ได้เสนอวิธีในการหาค่า-พลังงานของอิเล็กตรอน โดยมีรูปแบบของสมการชโรดิงเงอร์ (Schrödinger equation) ดังนี้ [47]

ĤΨ=*Ε*Ψ

- Ĥ คือ ตัวดำเนินการฮามิลโทเนียน (Hamiltonian operator) ซึ่งเป็นตัวดำเนินการ สำหรับการวัดค่าพลังงานในระบบกลศาสตร์แบบฮามิลตัน (Hamilton mechanics) โดยตัวดำเนินการดังกล่าวจะแสดงถึงค่าพลังงานรวมของระบบ ซึ่งเป็นผลรวมของ พลังงานจลน์ และพลังงานศักย์
  - คื<mark>อ ค่</mark>าไอ<mark>เก</mark>น (eigen value) ซึ่งเป็นค่าพลังงานรวมของระบบ
- Ψ

Ε

คือ ฟังก์ชันคลื่น (wave function) รวมของระบบหรือฟังก์ชันไอเกน (eigen function)

สมการดังกล่าวสามารถใช้ได้ดีกับระบบที่มีอิเล็กตรอนเพียงตัวเดียว เช่น อะตอมของไฮโดรเจน หรือ ไอออนของธาตุอื่น ๆ ที่มีอิเล็กตรอนเพียงตัวเดียว แต่สำหรับระบบที่มีอิเล็กตรอนมากกว่าหนึ่งตัวสมการ ดังกล่าวจะทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นจนการแก้สมการมีความยุ่งยากมาก จนไม่สามารถแก้สมการเพื่อหาผล เฉลยได้โดยตรง ทั้งนี้เนื่องมาจากสมการนั้นไม่สามารถแยกส่วนคิดได้หรือตัวแปรต่าง ๆ มีความเกี่ยวเนื่องกัน สาเหตุที่มีความซับซ้อนมากเนื่องมาจากอิเล็กตรอนที่มีหลายตัวต่างมีอันตรกิริยาต่อกัน รวมถึงอันตร-กิริยากับนิวเคลียสด้วย ทำให้จำนวนของพจน์และตัวแปรในตัวดำเนินการฮามิลโทเนียนทวีคูณมากขึ้น โดย ยกตัวอย่างฮามิลโทเนียนของอะตอมฮีเลียม ซึ่งมีอิเล็กตรอน 2 ตัว ประกอบด้วยพจน์หรือตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ [49]

$\hat{H}_{tot} = T_e + T_n + V_{en} + V_{ee} + V_{nn}$

- *Te* คือ ผลรวมของพลังงานจลน์จากการเคลื่อนที่ของอิเล็กตรอนในระบบ
- *T_n* คือ ผลรวมของพลังงานจลน์จากการเคลื่อนที่ของนิวเคลียสในระบบ
- Ven คือ ผลรวมของพลังงานศักย์ที่เกิดจากแรงดึงดูดระหว่างอิเล็กตรอนและนิวเคลียส
- Vee คือ ผลรวมของพลังงานศักย์ที่เกิดจากแรงผลักระหว่างอิเล็กตรอนและอิเล็กตรอน
- V_{nn} คือ ผลรวมของพลังงานศักย์ที่เกิดจากแรงผลักระหว่างนิวเคลียสและนิวเคลียส

เนื่องจากพจน์หรือตัวแปรของผลรวมของพลังงานศักย์ที่เกิดระหว่างอิเล็กตรอนกับอิเล็กตรอน และ อิเล็กตรอนกับนิวเคลียสนั้นจะทวีคูณตามจำนวนอิเล็กตรอนที่เพิ่มขึ้น จึงได้มีความพยายามในการประมาณ ค่าตัวแปรต่าง ๆ เพื่อลดความซับซ้อนในการคำนวณ โดยบอร์นและโอเปนไฮน์เมอร์ได้เสนอการประมาณการ (Born-Oppenheimer approximation) โดยแยกฟังก์ชันคลื่นของอิเล็กตรอนและฟังก์ชันคลื่นของนิวเคลียส ออกจากกันและมีอิสระต่อกัน เนื่องจากนิวเคลียสนั้นมีการเคลื่อนที่ช้ามากเทียบกับอิเล็กตรอนที่โคจรรอบ นิวเคลียส ซึ่งทำให้การแก้สมการเพื่อหาค่าพลังงานสะดวกมากยิ่งขึ้น และจากการประมาณการดังกล่าวเมื่อใช้ ร่วมกับวิธีการของฮาร์ทรีและฟอร์ค (Hartree-Fock method) ซึ่งไม่สนใจอันตรกิริยาระหว่างอิเล็กตรอน ด้วยกัน ทำให้อิเล็กตรอนแต่ละตัวจะมีฟังก์ชันคลื่นเป็นของตนเอง และยังสามารถเขียนฟังก์ชันคลื่นของ อิเล็กตรอนให้อยู่ในรูปของดีเทอร์มิแนนท์ของเมตริกซ์ (slater determinant) ทำให้สามารถหาผลเฉลยได้ง่าย ขึ้น [49]

วิธีการประมาณของฮาร์ทรีและฟอร์คนั้นให้ผลเฉลยที่สามารถอธิบายอันตรกิริยาแลกเปลี่ยนหรือค่า พลังงานแลกเปลี่ยน (exchange energy) ที่เกิดจากอันตรกิริยาระหว่างอิเล็กตรอนที่มีสปินเหมือนกันและ สมบัติอสมมาตร (asymmetric property) ของฟังก์ชันคลื่นตามหลักการกีดกันของเพาลี (Pauli exclusion principle) อย่างไรก็ตามพบว่าพลังงานที่ได้จากวิธีการฮาร์ทรีและฟอร์คนั้นมีค่าสูงกว่าการทดลอง โดยจะเรียก พลังงานส่วนที่ต่างกับการทดลองนี้ว่า ค่าพลังงานสหสัมพัทธ์ (correlation energy) ซึ่งเกิดจากอันตรกิริยา ระหว่างอิเล็กตรอนที่มีสปินต่างกัน นอกจากนี้วิธีการประมาณดังกล่าวยังต้องการฟังก์ชันคลื่นที่แตกต่างกัน สำหรับอิเล็กตรอนทุ่กตัว ทำให้ไม่เหมาะสมกับการนำมาใช้กับระบบที่มีอิเล็กตรอนมาก ๆ เพราะหากมีจำนวน อิเล็กตรอนมากจะทำให้การหาผลเฉลยจากดีเทอร์มิแนนท์ของเมตริกซ์ยุ่งยากมาก [49-51]

ดังนั้นจึงมีการคิดค้นทฤษฎีที่พยายามรวมทุกอันตรกิริยาของอนุภาคต่าง ๆ แต่ละชนิดในระบบให้อยู่ ในรูปแบบที่ง่ายหรือมีตัวแปรจำนวนน้อย เพื่อลดความยุ่งยากในการแก้สมการ โดยทฤษฎีที่ได้รับความนิยมคือ ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่น (density functional theory; DFT) [49,51]

1.7.2 ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่น

ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่นมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีบทของโฮเฮ็นเบิร์กและโคห์น (Hohenburg-Kohn theorem) ที่กล่าวไว้ว่า พลังงานของระบบใด ๆ ในสถานะพื้นนั้นสามารถหาได้จากค่าความหนาแน่น ของอิเล็กตรอน หรือกล่าวได้ว่าค่าพลังงานที่ตรวจวัดได้จากระบบหนึ่ง ๆ นั้นเกี่ยวข้องโดยตรงกับความ หนาแน่นของอิเล็กตรอน ทฤษฎีบทดังกล่าวนั้นก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ในการหาค่าพลังงานของอิเล็กตรอนโดยไม่จำเป็นต้องใช้ การแก้สมการฟังก์ชันคลื่นดั้งเดิม ซึ่งมีความซับซ้อนมากเมื่อเป็นระบบขนาดใหญ่ การใช้ความหนาแน่นรวม ของระบบนั้นมีข้อได้เปรียบหลายประการเมื่อเทียบกับการแก้สมการชโรดิงเงอร์แบบดั้งเดิม เนื่องจากการหา ผลเฉลยจากสมการชโรดิงเงอร์แบบดั้งเดิมนั้นพจน์หรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับอิเล็กตรอนจะเพิ่มขึ้นอย่างทวีคูณ เมื่อจำนวนอิเล็กตรอนมีมากขึ้น ทำให้การหาผลเฉลยจากสมการชโรดิงเงอร์สำหรับระบบที่มีอิเล็กตรอนจำนวน มากเป็นไปได้ยาก แต่สำหรับการใช้ความหนาแน่นรวมของระบบพจน์หรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับอิเล็กตรอนจำนวน จะคงที่เสมอ ทำให้สามารถหาผลเฉลยของสมการได้สะดวกมากขึ้น [49,51]

ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่นนั้นมีองค์กระกอบที่สำคัญคือสมการโคห์น-ชาม (Khon-Sham equations) ซึ่งมีรูปแบบของสมการคล้ายกับสมการชโรดิงเงอร์ ดังนี้ [52]

$$\hat{H}_{i}^{KS}\Psi_{i} = \left[-\frac{\hbar^{2}}{2m}\nabla_{i}^{2} + V_{eff}\right]\Psi_{i} = E_{i}\Psi_{i}$$

- Ĥ_i^{KS} ค<mark>ือ ตัวดำเนินการฮามิลโทเนียน</mark>ของโคห์น-ชาม
- Ψ_i คือ โคห์น-ชามออร์บิทัล (Khon-Sham orbital)
- E_i คือ ค่าไอเกนของโคห์น-ชาม (Khon-Sham eigenvalue)
- V_{eff} คือ พลังงานศักย์ทั้งหมดหรือศักย์ยังผล (effective potential)

ซึ่งความหนาแน่นของอิเล็กตรอนนั้นมาจากความสัมพันธ์ ดังนี้

$$p(r) = \sum_{i=1}^{N} |\Psi_i(r)|^2$$

 $\rho(\mathbf{r})$

้คือ ฟังก์ชั้นความหน่าแน่นของอิเล็กตรอน คือ จ<mark>ำนว</mark>นอิเล็กตรอนที่เกี่ยวข้องในระบบ

นอกจากนี้ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่นได้รวมฟังก์ชันค่าพลังงานแลกเปลี่ยนและค่าพลังงาน สหสัมพัทธ์ไว้ด้วย (exchange-correlation functional; *V_{xC}*) โดยอยู่ในเทอมของศักย์ยังผล (*V_{eff}*) ทำให้ ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่นนี้มีความถูกต้องมากกว่าวิธีการของฮาร์ทรีและฟอร์คซึ่งไม่ได้รวมค่าพลังงาน สหสัมพัทธ์ไว้ [49,51]

อย่างไรก็ตามสมการโคห์น-ชามยังมีความยุ่งยากในการแก้สมการในระบบขนาดใหญ่ เนื่องจากฟังก์ชัน ต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบนั้นเป็นฟังก์ชันของคณิตศาสตร์ขั้นสูงซึ่งมีความซับซ้อนมาก จึงจำเป็นจะต้องใช้ เครื่องคอมพิวเตอร์ในการช่วยคำนวณ โดยการแก้สมการโคห์น-ชามด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์นั้นทำโดยการวน วงจรที่เรียกว่า "self-consistent" [53] ดัง**รูปที่ 17**

โดยการดำเนินการเพื่อหาผลเฉลยของสมการโคห์น-ชามนั้นเริ่มต้นจากการสร้างความหนาแน่น *p*(r) เพื่อนำมาคำนวณหาค่าศักย์ยังผล *V_{eff}(r)* จากนั้นจึงนำมาแทนค่าในสมการโคห์น-ชามเพื่อหาผลเฉลย โดยจะ ได้ผลเฉลยเป็นค่าพลังงานไอเกนและโคห์น-ซามออร์บิทัลชุดใหม่ ซึ่งจะได้ความหนาแน่นชุดใหม่ด้วย จากนั้น จะเริ่มทำการคำนวณใหม่โดยใช้ความหนาแน่นชุดใหม่ แล้วเข้าสู่วงจรจนได้ผลเฉลยใหม่ออกมา จากนั้นจะ เปรียบเทียบการลู่เข้ากับการคำนวณครั้งก่อนหน้า หากพบว่าค่าพลังงานลู่เข้าระบบจะทำการแสดงผลค่า พลังงานในสภาวะพื้นออกมา แต่หากยังไม่พบการลู่เข้าของค่าพลังงานระบบจะทำการวนวงจรไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะได้ค่าพลังงานของระบบที่ลู่เข้า [53]

อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้ยังมีปัญหาอยู่ในส่วนของค่าพลังงานแลกเปลี่ยนและค่าพลังงานสหสัมพัทธ์ซึ่งไม่ สามารถหาฟังก์ชันที่แท้จริงได้หากระบบไม่ได้อยู่ในสภาวะแก๊สของอะตอมอิสระ ดังนั้นในการนำทฤษฎีนี้ไป ใช้งานจำเป็นจะต้องมีการประมาณการฟังก์ชันค่าพลังงานแลกเปลี่ยนและฟังก์ชันค่าพลังงานสหสัมพัทธ์ให้ เหมาะสมกับระบบแต่ละชนิด โดย Perdew ได้จัดลำดับขั้นการประมาณการต่าง ๆ ตามระดับของความ แม่นยำดังนี้ [49]

(1) ระดับ local density approximation (LDA) เหมาะสมกับระบบที่คล้ายคลึงกับระบบในอุดม-คติที่อิเล็กตรอนทั้งหมดกระจายตัวอย่างสม่ำเสมอ (uniform electron gas) โดยมองว่าการ แลกเปลี่ยนและสหสัมพัทธ์นั้นขึ้นอยู่กับความหนาแน่นอิเล็กตรอนที่อยู่ภายใน (local) เท่านั้น ตัวอย่างฟังก์ชันที่เกี่ยวข้อง เช่น LDA LSDA X_a

- (2) ระดับ generalized gradient approximation (GGA) เน้นพิจารณาระบบที่อิเล็กตรอนไม่ได้ กระจายตัวอย่างสม่ำเสมอ (non-uniform electron gas) โดยการแลกเปลี่ยนและสหสัมพัทธ์ นั้นขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของอิเล็กตรอนที่อยู่ภายในและอิเล็กตรอนที่ไม่ได้อยู่ภายในเป็น บางส่วน (semi-local) ซึ่งทำให้อธิบายอันตรกิริยาแผ่กระจาย (dispersion interactions) ได้ใน ระดับหนึ่ง และมีการใช้อนุพันธ์ของความหนาแน่นของอิเล็กตรอนร่วมด้วย ตัวอย่างฟังก์ชันที่ เกี่ยวข้อง เช่น BLYP OPTX OLYP PW86 PW91 PBE HCTH
- (3) ระดับ meta-GGA ในระดับนี้จะเป็นอนุพันธ์ลำดับที่สองของการแลกเปลี่ยนและสหสัมพัทธ์ และ เปลี่ยนการนำเข้าข้อมูล (input) จากความหนาแน่นของอิเล็กตรอนเป็นความหนาแน่นของ พลังงานจลน์ของออร์บิทัล (orbital kinetic energy density) รวมถึงใช้ค่าพลังงานแลกเปลี่ยนที่ เกี่ยวข้องกับอิเล็กตรอนที่ไม่ได้อยู่ภายใน (non-local) จากวิธีการของฮาร์ทรีและฟอร์คทำให้ สามารถอธิบายอันตรกิริยาแผ่กระจายได้ดีขึ้น ตัวอย่างฟังก์ชันที่เกี่ยวข้อง เช่น BR B95 VSXC PKZB TPSS **T**-HTCH
- (4) ระดับ hyper-GGA มีการใช้ฟังก์ชันค่าพลังงานแลกเปลี่ยนที่แม่นยำมากขึ้น ตัวอย่างฟังก์ชันที่ เกี่ยวข้อง เช่น H+H ACM B3LYP B3PW91 O3LYP PBE0 TPSSh T-HCTH-hybrid
- (5) ระดับ generalized random phase approximation (RPA) มีการสร้างออร์บิทัลจำลอง (virtual orbitals) เพิ่มขึ้น ทำให้สามารถอธิบายอันตรกิริยาแผ่กระจายได้ดีมาก ตัวอย่างฟังก์ชัน ที่เกี่ยวข้อง เช่น OEP2

การนำฟังก์ชันค่าพลังงานแลกเปลี่ยนและค่าพลังงานสหสัมพัทธ์ (V_{xc}) วิธีต่าง ๆ ไปใช้นั้นต้องคำนึงถึง ความแม่นยำ และเวลาที่ใช้ในการคำนวณ เนื่องจากวิธีการที่มีความแม่นยำมากย่อมใช้เวลาที่ใช้ในการคำนวณ มากด้วย รวมถึงระบบแต่ละชนิดนั้นเหมาะสมกับวิธีการที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการนำไปใช้งานจะต้องมีการ เปรียบเทียบวิธีต่าง ๆ กับค่าที่ได้จากการทดลองทางห้องปฏิบัติการ เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดสำหรับ ระบบที่ต้องการศึกษา

ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่นนั้นเป็นวิธีการที่สะดวกและเหมาะสมมากในการหาค่าพลังงานของ ระบบหลายอนุภาค การใช้ค่าความหนาแน่นรวมของอิเล็กตรอนแทนที่จะมองอิเล็กตรอนทีละตัว ทำให้การหา ผลเฉลยของสมการเพื่อหาค่าพลังงานของระบบที่มีความซับซ้อนสามารถทำได้โดยง่าย และยังสามารถ ปรับปรุงและพัฒนาผลเฉลยของสมการโคห์น-ชามได้โดยการเปลี่ยนแปลงฟังก์ชันค่าพลังงานแลกเปลี่ยนและ ฟังก์ชันค่าพลังงานสหสัมพัทธ์ให้เหมาะสมกับระบบที่ต้องการศึกษา [49,51]

1.7.3 การประยุกต์ใช้ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่นกับระบบกราฟีนบนพื้นผิวโลหะ

จากความเหมาะสมของทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่นในการหาค่าพลังงานของระบบที่มี อิเล็กตรอนจำนวนมาก ดังนั้นระบบกราฟีนบนพื้นผิวโลหะนั้นจึงเป็นระบบที่เหมาะสมสำหรับการแก้ปัญหาโดย ทฤษฎีดังกล่าว [54] โดยมีการศึกษาระบบกราฟีนบนพื้นผิวโลหะโดยใช้ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่นอยู่ สองลักษณะ [23] ดังนี้

- (1) การศึกษาโครงสร้างทางผลึกศาสตร์ (crystallography structure) เนื่องจากการศึกษาทางด้าน โครงสร้างผลึกทางห้องปฏิบัติการนั้นจะต้องใช้แผ่นกราฟันที่มีคุณภาพสูงมาก แต่ในการสร้าง แผ่นกราฟันมักจะมีตำหนิเล็กน้อยเสมอ เช่น การเกิดช่องว่าง (vacancy) รวมถึงขนาดหน่วยเซลล์ ที่ไม่เท่ากันของกราฟีนและพื้นผิวโลหะย่อมก่อให้เกิดปรากฏการณ์มอยเร่ย์ซึ่งทำให้ แผ่นกราฟินที่ได้ไม่เรียบ ทำให้การศึกษาด้านโครงสร้างผลึกในการทดลองทางห้องปฏิบัติการ เป็นไปอย่างยากลำบาก ดังนั้นการศึกษาโดยใช้วิธีการทางเคมีคอมพิวเตอร์โดยทฤษฏีฟังก์ชันนอล ความหนาแน่นจึงได้รับความนิยมควบคู่ไปกับการทดลองทางห้องปฏิบัติการ การศึกษาโดยใช้ ทฤษฏีฟังก์ชันนอลความหนาแน่นทำให้ทราบรูปร่าง โครงสร้าง ลักษณะการดูดซับ รวมถึง พลังงานยึดเหนี่ยวของกราฟีน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการอธิบายผลการทดลองทาง ห้องปฏิบัติการ รวมถึงยังสามารถตรวจสอบและวิเคราะห์โครงสร้างต่าง ๆ ในลักษณะที่การ ทดลองทางห้องปฏิบัติการไม่สามารถทำได้
- (2) การศึกษาโครงสร้างทางอิเล็กทรอนิกส์ (electronic structure) เนื่องจากโครงสร้างทาง อิเล็กทรอนิกส์ของกราฟีนบนพื้นผิวโลหะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากกราฟีนอิสระขึ้นอยู่กับลักษณะ การดูดซับ อีกทั้งการซ้อนทับกันระหว่างออร์บิทัลของกราฟีนและโลหะทำให้เกิดการถ่ายเทประจุ ซึ่งทำให้เกิดการเจือปน (doping) ทั้งแบบประจุลบ (n-doped) และประจุบวก (p-doped) ขึ้นอยู่กับชนิดของโลหะ ดังนั้นระบบกราฟีนบนพื้นผิวโลหะจึงมีความน่าสนใจมากเนื่องจาก สามารถปรับเปลี่ยนสมบัติทางอิเล็กทรอนิกส์ของกราฟีนได้ การใช้ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความ หนาแน่นจะสามารถคำนวณลักษณะแถบพลังงานของกราฟีนที่เปลี่ยนแปลงไป และทำนายสมบัติ ทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เปลี่ยนแปลงได้

การศึกษาทั้งสองลักษณะทำให้สามารถนำไปอธิบายผลการทดล่องทางห้องปฏิบัติการ รวมถึงนำมา ประยุกต์ใช้เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ได้ [23]

1.7.4 ทฤษฎีฟังก์ชันน<mark>อลค</mark>วามหนาแน่นกับระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111)

โดยการศึกษาระบบก<mark>ารดูดซับบนพื้นผิวจะมีค่าและตัวแปรต่าง ๆ ที่สำคั</mark>ญ [55] ดังนี้

- (1) ค่าพลังงานรวมของระบบ (total energy of system; E_{tot}) เป็นค่าพลังงานที่ได้จากการคำนวณ โดยตรง
- (2) ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว (binding energy; E_b) คือ ค่าพลังงานที่บอกถึงความเสถียรของการดูดซับ บนพื้นผิว ยิ่งค่าดังกล่าวมีค่าเป็นลบมากแสดงถึงการดูดซับที่ดี ซึ่งสามารถคำนวณค่าพลังงานยึด เหนี่ยวได้จากสมการ

$$E_b = \frac{1}{N} \left[E_{ads/slab} - E_{slab} - E_{ads} \right]$$

Eads,slab คือ พลังงานรวมของพื้นผิวที่มีการดูดซับ

- *E*_{slab} คือ พลังงานของแผ่นรองรับ (slab) หรือพื้นผิวที่ไม่มีตัวถูกดูดซับ (clean surface)
- E_{ads} คือ ค่าพลังงานของตัวถูกดูดซับ (adsorbate)
- N คือ จำนวนอะตอมหรือโมเลกุลของตัวถูกดูดซับ
ทั้งนี้ค่าพลังงานยึดเหนี่ยวดังกล่าวอาจมีการแก้ไขค่าตามฟังก์ชันค่าพลังงานแลกเปลี่ยนและ ค่าพลังงานสหสัมพัทธ์ที่เลือกใช้งาน

(3) ค่าพลังงานพื้นผิว (surface energy; γ) คือ ค่าพลังงานที่ใช้ในการสร้างพื้นผิวระนาบหนึ่ง ๆ จาก โลหะขนาดใหญ่ (bulk metal) ซึ่งสามารถคำนวณค่าพลังงานพื้นผิวได้จากสมการ

 $\gamma = \frac{1}{2A} \left[E_{slab} - N_{slab} \cdot E_{bulk} \right]$

- A คือ พื้<mark>นที่ผิวของพื้นผิวโลหะขนาดหนึ่งหน่วย</mark>
- Eslab คือ พลังงานของแผ่นรองรับหรือพื้นผิวที่ไม่มีตัวถูกดูดซับ
- N_{slab} คือ จำนวนของอะตอมโลหะที่ประกอบเป็นพื้นผิว
- Ebulk คือ พลังงานของโลหะขนาดใหญ่ต่ออะตอมโลหะ
- (4) ค่าระยะห่างที่สมดุล (equilibrium distance; d_{eq}) คือ ค่าระยะห่างระหว่างตัวถูกดูดซับ (อะตอม โมเลกุลหรือไอออน) กับพื้นผิวโลหะที่แรงผลัก (repulsive force) และแรงดึงดูด (attractive force) สมดุลกัน ซึ่งค่าดังกล่าวบ่งบอกถึงระยะห่างที่เลียรที่สุดของระบบ

เนื่องจากระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) เป็นพื้นผิวโลหะที่เกิดการดูดซับแผ่นกราฟีนแบบกายภาพ ทำให้มีค่าพลังงานยึดเหนี่ยวค่อนข้างต่ำ และระบบดังกล่าวเกี่ยวข้องกับอิเล็กตรอนที่ไม่ได้อยู่ภายในดังนั้น อันตรกิริยาแผ่กระจายจึงมีผลต่อระบบในระดับหนึ่ง ทำให้วิธีการ local (LDA) และ semi-local (GGA) ไม่เหมาะสม จึงมีการศึกษาเพื่อหาฟังก์ชันค่าพลังงานแลกเปลี่ยนและค่าพลังงานสหสัมพัทธ์ที่เหมาะสมกับ ระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าพลังงานยึดเหนี่ยวต่ออะตอมคาร์บอน ระยะห่างที่สมดุล และพลังงานที่จุดไดแรก (E_D) ของระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) ที่มีฟังก์ชันค่าพลังงานแลกเปลี่ยนและค่าพลังงานสหสัมพัทธ์แตกต่างกัน

	LDA	PBE	vdW-DF	RPA	PBE-D2	PBE-D3	การทดลอง
	[40]	[56]	[40]	[56]	[14]	[14]	[14,40]
E_b (meV/C)	-35	-2-2	-46	-78	-94.90	-74.34	-
d _{eq} (Å)	3.18	4.47	3.79	3.31	3.13	3.31	≈2.5
E_D (eV)	0	-	-		-0.54	-0.41	-0.56±0.08

จาก**ตารางที่ 1** จะเห็นได้ว่าวิธี PBE-D2 (ฟังก์ชันค่าพลังงานแลกเปลี่ยนและค่าพลังงานสหสัมพัทธ์ แบบ Perdew Burke Ernzerhof (PBE) ที่มีการปรับปรุงค่าพลังงานแผ่กระจาย (dispersion energy) โดยวิธี DFT-D2 ที่พัฒนาโดยกริมม์ (Grimme) [57]) ให้ผลการคำนวณดีที่สุด เนื่องจากค่าระยะห่างที่สมดุลและค่า พลังงานที่จุดไดแรกใกล้เคียงกับค่าจากการทดลอง ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงเลือกใช้วิธี PBE-D2 ในการศึกษา

1.8 วัตถุประสงค์

ใช้ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่นด้วยวิธี PBE-D2 ในการศึกษาโครงสร้างของระบบกราฟันบน พื้นผิว Ag(111) โดยมีการเปรียบเทียบโครงสร้าง ค่าพลังงาน ตำแหน่ง รูปแบบการดูดซับ ของอะตอมคาร์บอน โมเลกุลมีเทน และแผ่นกราฟันที่มีความหนาแตกต่างกันบนพื้นผิว Ag(111) เพื่อเปรียบเทียบและอธิบายผล การทดลองที่ได้จากการศึกษาทางห้องปฏิบัติการ

1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) ทราบโครงสร้าง ค่าพลังงาน ตำแหน่ง และรูปแบบการดูดซับของกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111)
- (2) ทราบความแตกต่างของความสามารถในการดูดซับของตัวถูกดูดซับชนิดต่าง ๆ บนพื้นผิว Ag(111)
- (3) ทราบผลของความเข้มข้นของอะตอมคาร์บอนต่อค่าพลังงานยึดเหนี่ยวและลักษณะการดูดซับ ของอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว Ag(111)
- (4) ทราบค่าพลังงานยึดเหนี่ยวและลักษณะการดูดซับที่แตกต่างกันของแผ่นกราฟืนที่มีความหนา ตั้งแต่หนึ่งถึงสามชั้นบนพื้นผิว Ag(111)

บทที่ 2

การทดลอง

2.1 อุปกรณ์และเครื่องมือที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 เครื่องคอมพิวเตอร์

2.1.1.1 เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (server computer) ของหน่วยปฏิบัติการเคมี คอมพิวเตอร์ ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.1.1.2 เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (personal computer) เพื่อเข้าถึง ส่งคำสั่ง และรับ ข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย

2.1.2 ระบบปฏิบัติการ

2.1.2.1 เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย: ระบบปฏิบัติการ CentOS รุ่นที่ 6.5 2.1.2.2 เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคค<mark>ล:</mark> ระบปฏิบัติการ Ubuntu รุ่นที่ 14.04

2.1.3 โปรแกรมที่เกี่ยวข้อง

2.1.3.1 vi Editor (The Visual Ed<mark>itor):</mark> เป็นโปรแกรมสำหรับแก้ไขเอกสารผ่านทางหน้าจอ สำหรับระบบปฏิบัติการที่มี Unix เป็นพื้นฐานทุกประเภท โดยในงานวิจัยนี้ใช้สำหรับสร้างไฟล์นำเข้า (input) ที่อยู่ในรูปแบบของไฟล์โปรแกรม PWscf [หัวข้อ 2.1.3.4] รวมถึงไฟล์สคริ<mark>ป</mark>ต์สำหรับสั่งงานการคำนวณ

2.1.3.2 Terminal เป็นโปรแกรมสำหรับส่งคำสั่งควบคุม (command line) สำหรับ ระบบปฏิบัติการที่มี Unix เป็นพื้นฐานทุกประเภท

2.1.3.3 Quantum ESPRESSO (Quantum opEn-Source Package for Research in Electronic Structure, Simulation, and Optimization) เป็นโปรแกรมเสรีที่อยู่ภายใต้สัญญาอนุญาต สาธารณะทั่วไปของกนู (GNU General Public License, GNU GPL, GPL) โดยรวบรวมโปรแกรมที่ใช้ หลักการทางเคมีควอนตัม แอบ อินิโซ (*ab initio* quantum chemistry methods) สำหรับการคำนวณหา โครงสร้างทางอิเล็กทรอนิกส์ และการสร้างแบบจำลองของวัสดุ (materials modeling)

2.1.3.4 Plane-Wave self-consistent field (PWscf): เป็นส่วนหนึ่งของชุดโปรแกรม Quantum ESPRESSO เป็นโปรแกรมสำหรับการหาค่าโครงสร้างทางอิเล็กทรอนิกส์โดยทฤษฎีฟังก์ชันนอล ความหนาแน่น โดยใช้เบซิสเซ็ต (basis set) ของคลื่นระนาบ (plane wave) และค่าจำลองของพลังงานศักย์ ของเวเลนซ์อิเล็กตรอน (pseudopotentials) โดยในงานวิจัยนี้ใช้เป็นโปรแกรมหลักในการหาค่าพลังงานของ แต่ละโครงสร้าง รวมถึงใช้ในการหารูปร่างที่เสถียรที่สุดของโครงสร้างต่าง ๆ

2.1.3.5 XCrySDen (X-Window Crystalline Structures and Densities): เป็นโปรแกรม สำหรับการแสดงผลของไฟล์นำเข้า และไฟล์ที่ได้จากการคำนวณ (output) ให้อยู่ในรูปกราฟิก โดยสามารถ ตรวจสอบรูปร่าง ความยาวพันธะ ความยาวของหน่วยเซลล์ รวมถึงการติดตามการเปลี่ยนแปลงรูปร่างที่เกิด จากการคำนวณโดยใช้โปรแกรม PWscf ได้

2.2 ขั้นตอนและวิธีการทดลอง

- เข้าใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย ผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล โดยใช้ โปรโตคอล SSH (Secure Shell) ผ่านโปรแกรม Terminal
- (2) เตรียมโปรแกรม PWscf และไฟล์ pseudopotentials (ที่ระบุชนิดของอะตอมที่ต้องการ ศึกษาและฟังก์ชันค่าพลังงานแลกเปลี่ยนและค่าพลังงานสหสัมพัทธ์) ให้อยู่ในตำแหน่ง (directory) ที่เข้าถึงได้ง่าย
- (3) กำหนดขอบเขตของสิ่งที่ต้องการคำนวณ เช่น รูปร่างของโครงสร้าง จำนวนและชนิดของ อะตอม พิกัดคาร์ทีเซียนสามมิติของแต่ละอะตอม
- (4) เตรียมไฟล์น้ำเข้าสำหรับโปรแกรม PWscf ด้วยโปรแกรม vi Editor ซึ่งประกอบด้วย ค่าพารามิเตอร์ต่าง ๆ เช่น จำนวนอะตอม ชนิดอะตอม ความยาวของยูนิตเซลล์ ตำแหน่งที่ เป็นพิกัดคาร์ทีเซียนสามมิติของแต่ละอะตอม pseudopotentials สำหรับแต่ละอะตอม และค่าพารามิเตอร์อื่น ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับการคำนวณ [ภาคผนวก ก]
- (5) ตรวจสอบไฟล์น้ำเข้าโดยโดยใช้โปรแกรม XCrySDen เพื่อแสดงผลไฟล์น้ำเข้าในรูปของ กราฟิก จากนั้นทำการตรวจสอบว่ารูปร่างของโครงสร้างเป็นไปตามที่ต้องการหรือไม่ ตัวอย่างไฟล์น้ำเข้าที่แสดงผลโดยโปรแกรม XCrySDen ดังรูปที่ 18

รูปที่ 18 ตัวอย่างไฟล์นำเข้าที่แสดงผลโดยโปรแกรม XCrySDen

- (6) เขียนไฟล์สคริปต์สำหรับสั่งงานการคำนวณ โดยกำหนดประเภทของหน่วยประมวลผล (หน่วยประมวลผลกลาง; CPU หรือ หน่วยประมวลผลกราฟิก; GPU) จำนวนของหน่วย ประมวลผลที่ต้องการใช้ ตำแหน่งของไฟล์โปรแกรม PWscf ชื่อไฟล์นำเข้า และชื่อของไฟล์ ที่ได้จากการคำนวณโดยใช้โปรแกรม PWscf [ภาคผนวก ข]
- (7) ส่งคำสั่งผ่านไฟล์สคริปต์สำหรับสั่งงานการคำนวณ เพื่อให้เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายทำการ คำนวณตามคำสั่ง
- (8) รอผลการคำนวณ โดยสามารถตรวจสอบสถานะการคำนวณได้ เช่น โครงสร้างและ ค่าพลังงานในขั้น (step) ต่าง ๆ
- (9) หากการคำนวณประสบความสำเร็จ จะรายงานค่าพลังงาน และพิกัดคาร์ทีเซียนสามมิติ สุดท้ายออกมาในไฟล์ที่ได้จากการคำนวณ
- (10) หากมีข้อผิดพลาด ระบบจะส่งข้อผิดพลาดเข้ามาในไฟล์แสดงปัญหา หากไม่มีข้อผิดพลาด ไฟล์แสดงปัญหาจะไม่มีข้อมูลใด ๆ

2.3 รูปแบบการคำนวณ

2.3.1 การคำนวณแบบ scf (self-consistent field)

เป็นการคำ<mark>นวณในลักษณะที่ตำแห</mark>น่งของอะตอมต่าง ๆ จะไม่มีการเปลี่ย<mark>นแป</mark>ลงจากตำแหน่งที่ กำหนดไว้ ซึ่งเหมาะสมสำหรับการหาค่าพลังงานสำหรับเปรียบเทียบตัวแปรต่าง ๆ และค่าพลังงานอ้างอิง

2.3.2 การคำนวณแบบ relax

เป็นการคำนวณโดยอนุญาตให้อะตอมต่าง ๆ เคลื่อนที่จากตำแหน่งที่กำหนดไว้ได้ เพื่อให้เข้าสู่สมดุล ใหม่ที่เสถียรกว่าโครงสร้างเริ่มต้น

บทที่ 3

ผลการทดลองและอภิปรายผลการทดลอง

3.1 การทดสอบหาเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับระบบการคำนวณ

การศึกษาโดยใช้วิธีการทางเคมีคอมพิวเตอร์นั้นขึ้นอยู่กับสองสิ่งที่ไปในทิศทางเดียวกันนั่นคือ ความ-แม่นยำ (accuracy) และเวลาที่ใช้ในการคำนวณ (calculation time) โดยหากต้องการความแม่นยำมาก เวลา ที่ใช้ในการคำนวณก็จะมากขึ้นตามไปด้วย แต่เนื่องจากการคำนวณทางเคมีคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่ใช้ ทรัพยากรคอมพิวเตอร์มาก และคอมพิวเตอร์ที่สามารถคำนวณงานทางเคมีคอมพิวเตอร์ระดับซับซ้อนได้นั้นมี ราคาสูง และระบบคอมพิวเตอร์หนึ่ง ๆ สามารถคำนวณงานพร้อมกันได้อย่างจำกัด เมื่อเป็นเช่นนี้จึงจำเป็น จะต้องตั้งค่าระบบที่สามารถให้ความแม่นยำในระดับที่ยอมรับได้ และไม่ใช้เวลามากเกินไป โดยวิธีการที่ง่าย ที่สุดคือ การใช้ค่าพารามิเตอร์ที่ทำให้ผลการคำนวณลู่เข้า (convergence) ซึ่งทำได้โดยการปรับเปลี่ยน ค่าพารามิเตอร์ทีละชนิดในขณะที่ค่าพารามิเตอร์อื่น ๆ คงที่ ซึ่งค่าพารามิเตอร์ที่เหมาะสมคือจุดที่ผลการ คำนวณลู่เข้าหรือจุดที่ใช้เวลาน้อยที่สุด แต่ให้ผลลัพธ์อยู่ในระดับใกล้เคียงกับจุดที่ใช้เวลามากที่สุด [54]

การศึกษาโดยใช้วิธีการทางเคมีคอมพิวเตอร์นั้นจำเป็นจะต้องควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ในการคำนวณด้วย เช่น ในการศึกษาไม่สามารถนำค่าที่ได้จากการทดลองมาแทนค่าเพื่อใช้ในการคำนวณทางเคมีคอมพิวเตอร์ได้ ทันที เนื่องจากการศึกษาโดยใช้วิธีการทางเคมีคอมพิวเตอร์นั้นอาศัยการประมาณ (approximation) ที่ แตกต่างกันสำหรับแต่ละระบบ นอกจากนี้โปรแกรมต่าง ๆ ที่ถูกพัฒนาจากผู้พัฒนาที่หลากหลาย ย่อมส่งผลต่อ ค่าที่ได้จากการคำนวณ ทั้งนี้ค่าที่ได้จากการคำนวณกับค่าที่ได้จากการทดลองไม่ควรแตกต่างกันมาก ดังนั้นจึง จำเป็นที่จะต้องหาเงื่อนไขที่เหมาะสมที่สุด เพื่อให้เหมาะสมกับระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการคำนวณ

โดยการทดสอบเพื่อหาเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับการคำนวณในงานวิจัยนี้ทุกระบบใช้รูปแบบการ คำนวณแบบ scf (ยกเว้นการคำนวณค่าพลังงานยึดเหนี่ยวในหัวข้อ 3.1.5 ใช้รูปแบบการคำนวณแบบ relax) ทำการทดสอบเฉพาะตัวแปรที่มีผลโดยตรงกับความแม่นยำและเวลาที่ใช้ในการคำนวณ ดังนี้

3.1.1 การทดสอบหาค่า k-point ที่เหมาะสมกับระบบโลหะเงินขนาดใหญ่

ค่า *k-point* คือ จำนวนตัวอย่างที่มีการเก็บค่าในโซนบริลลอง (Brillouin zone) ซึ่งค่า *k-point* ที่มากขึ้นส่งผลให้ค่าความแม่นยำของการคำนวณมากขึ้น [49]

ค่า <i>k-point</i>	ค่าพลังงานรวมของระบบ; E _{tot} (eV/Ag)
4x4x1	-1292.500
6x6x1	-1292.511
8x8x1	-1292.516
10x10x1	-1292.514
12x12x1	-1292.515
14x14x1	-1292.514
16x16x1	-1292.514
18x18x1	-1292.514
20x20x1	-1292.514

		. ^		1			
ตารางที	2 ผลการหาศ	่ำ <i>k-point</i>	<mark>ทีเห</mark> ม′	า <mark>ะสมกับ</mark>	ระบบโล	าหะเงินข	นาดใหญ่

ผลการทดสอบ: จากการเพิ่มค่า *k-point* จะเห็นได้ว่าผลการคำนวณเริ่มลู่เข้าที่ค่า *k-point* เท่ากับ 10x10x1 แต่เพื่อความแม่นยำที่มากขึ้น จึงเลือกใช้ค่า *k-point* เท่ากับ 12x12x1 ในการคำนวณต่อไป

3.1.2 การทดสอบหาค่า cut-off energy (*E_{cut-off}*) ที่เหมาะสมกับระบบโลหะเงินขนาดใหญ่

ค่า cut-off energy คือ จำนวนของคลื่นระนาบ (plane waves) ที่ต้องการใช้ในการหา ฟังก์ชันคลื่นของระบบ ซึ่งค่า cut-off energy ที่มากขึ้นส่งผลให้ค่าความแม่นของการคำนวณมากขึ้น [49]

What with 5 whith an interest of chicksy never restant of a business with mention				
ค่า cut-off energy; E _{cut-off} (Ry)	ค่าพลังงานรวมของระบบ; <i>E_{tot}</i> (eV/Ag)			
10	-1249.055			
15	-1287.992			
20	-1292.229			
25	-1292.522			
30	-1292.525			
35	-1292.527			

ตารางที่ 3 ผลการหาค่า cut-off energy ที่เหมาะสมกับระบบโลหะเงินขนาดใหญ่

<u>หมายเหตุ</u> Ry = Rydberg constant = 13.606 eV

ร**ูปที่ 20 แผน**ภูมิแสดงผลการหาค่า cut-off energy ที่เหมาะสมกับระบบโลหะเงินขนาดใหญ่

ผลการทดสอบ: จากการเพิ่มค่า cut-off energy จะเห็นได้ว่าผลการคำนวณเริ่มลู่เข้าที่ค่า cut-off energy เท่ากับ 20 Ry แต่เพื่อความแม่นยำที่มากขึ้น จึงเลือกใช้ค่า cut-off energy เท่ากับ 25 Ry ในการคำนวณต่อไป

3.1.3 การทดสอบหาค่าคงที่แลตทิซ (lattice constant; a) ที่เหมาะสมกับระบบโลหะเงิน ขนาดใหญ่

ค่าคงที่แลตทิซ คือ ค่าที่แสดงถึงมิติทางกายภาพของหน่วยเซลล์ในโครงสร้างผลึก [26] ทำ การคำนวณโดยการนำระบบหน่วยเซลล์ของโลหะเงินขนาดใหญ่มาปรับเปลี่ยนค่าคงที่แลตทิซทีละ 0.1 Bohr จากนั้นนำค่าที่ใกล้เคียงกับจุดต่ำสุดของกราฟพาราโบลา (จำนวน 10 จุด) เข้าไปยัง ชุดคำสั่งเมอนาฮาน (Murnaghan fit code) ซึ่งเป็นชุดคำสั่งสำหรับหาค่าคงที่แลตทิซที่สมดุล [58]

ผลต่างจากค่าอ้างอิง [59]; <i>a-a_{ref}</i> (Bohr)	ค่าคงที่แล <mark>ตท</mark> ิซ; a (Bohr)	ค่าพลังงานรวมของระบบ; <i>E_{tot} (</i> eV/Ag)
+0.8	8 <mark>.4</mark> 89	-1292.357
+0.7	8 <mark>.3</mark> 89	-1292.395
+0.6	<mark>8.2</mark> 89	-1292.429
+0.5	<mark>8.18</mark> 9	-1292.459
+0.4	8.089	-1292.484
+0.3	7.989	-1292.504
+0.2	7.889	-1292.517
+0.1	7.789	-1292.521
0.0 (ค่าอ้างอิง) [59]	7.689	-1292.515
-0.1	7.589	-1292.494
-0.2	7.489	-1292.456
-0.3	7.389	-1292.396
-0.4	7.289	-1292.309
-0.5	7.189	-1292.191
-0.6	((((())))))	-1292.033
-0.7	6.989	-1291.830
-0.8	6.889	-1291.571

ตารางที่ 4 ผล<mark>การหาค่า</mark>คงที่แลตทิชที่เหมาะสมกับระบบโลหะเงินขนาดใหญ่

จากผลการคำนวณใน**ตารางที่ 4** จึงเลือกค่าในช่วง +0.7 ถึง -0.3 จำนวน 10 จุด (ดังร**ูปที่ 21**) ซึ่งเป็นค่าที่ใกล้เคียงกับจุดต่ำสุดเข้าไปยังชุดคำสั่งเมอนาฮาน ผลการคำนวณแสดงดัง**ตารางที่ 5**

ร**ูปที่ 21** แผน<mark>ภูมิแสดงผ</mark>ลก<mark>าร</mark>หาค่าคงที<mark>่แลตทิชที่เหมาะสมกับระบบโลหะเงิน</mark>ขนาดใหญ่

ต <mark>าราง</mark> ที	<mark>5 ผ</mark> ลการหาค่าคงที่แลตที่ซจากชุดค่ำสังเมอนาฮาน	

ค่าคงที่แลตทิซ; a (B <mark>ohr</mark>)	ค่าคงที่แ <mark>ล</mark> ตทิซ; a (Å)	้ค่าพลังง <mark>านรวมของ</mark> ระบบ; E _{tot} (eV/Ag)
7.797	4.126	-1292.533

ผลการทดสอบ: ใช้ค่าคงที่แลตทิซเท่ากับ 4.126 Å ในการคำนวณต่อไป ซึ่งค่าคงที่แลตทิซที่ได้จากการ คำนวณมีความใกล้เคียงกับค่<mark>าอ้างอิงที่ 4.069 Å [59] โดยมีควา</mark>มแตกต่างเพียง 1.4%

ค่าคงที่แลดทิซของหน่วยเซลล์ต่าง ๆ

จากค่าคงที่แลตทิซของระบบโลหะเงินขนาดใหญ่สามารถนำมาหาค่าคงที่แลตทิซของหน่วยเซลล์ได้

ดังนี้

พื้นผิว (1×1)Ag(111) มีค่าคงที่แลตทิซ = 1x(√2/2)x4.126 = 2.920 ≈ 2.92 Å
 พื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111) มีค่าคงที่แลตทิซ = √3x(√2/2)x4.126 = 5.058 ≈ 5.06 Å
 พื้นผิว (2x2)Ag(111) มีค่าคงที่แลตทิซ = 2x(√2/2)x4.126 = 5.840 ≈ 5.84 Å

3.1.4 การทดสอบหาค่าความหนาสุญญากาศ (vacuum thickness; *d_{vac}*) ที่เหมาะสมกับ ระบบพื้นผิว Ag(111)

เนื่องจากในการคำนวณในระบบพีริออดิก ซึ่งจะมีการทำซ้ำหน่วยเซลล์ในแนวแกน x, y และ z ซึ่งในแนวแกน z นั้นจะมีผลของพื้นผิวอื่นที่เกิดจากการทำซ้ำ ดังนั้นจะต้องกำหนดค่าความหนา สุญญากาศให้มากพอที่จะไม่เกิดการรบกวนจากพื้นผิวอื่น [55]

ความหนา <mark>สุญญากาศของ</mark> พื้นผิว	ค่าพลังงานรวมของระบบ;		
Ag(111); d _{vac} (Å)	E _{tot} (eV/Ag)		
8	-1292.454		
10	-1292.331		
15	-1292.313		
20	-1292.311		
25	-1292.310		
30	-1292.310		

รูปที่ 22 แนนภูมิแสดงผลการหาค่าความหนาสุญญากาศที่เหมาะสมกับระบบพื้นผิว Ag(111)

ผลการทดสอบ: จากการเพิ่มค่าความหนาสุญญากาศจะเห็นได้ว่าผลการคำนวณเริ่มลู่เข้าที่ค่าความ-หนาสุญญากาศเท่ากับ 20 Å แต่เพื่อความแม่นยำที่มากขึ้น จึงเลือกใช้ค่าความหนาสุญญากาศเท่ากับ 25 Å ในการคำนวณต่อไป 3.1.5 การทดสอบหาจำนวนชั้น (Number of the Ag(111) layers; N_{slab}) ที่เหมาะสมและ ค่าพลังงานพื้นผิวในแต่ละชั้นของระบบพื้นผิว Ag(111)

จำนวนชั้นของอะตอมที่ประกอบขึ้นเป็นโครงสร้างพื้นผิวจะต้องเป็นตัวแทนของพื้นผิวโลหะ ในสภาพที่เป็นจริงได้ จำนวนชั้นที่มากส่งผลให้เป็นตัวแทนที่ดีขึ้นทำให้ค่าความแม่นของการคำนวณ มากขึ้น โดยในการคำนวณจะทำการทดสอบการลู่เข้าค่าพลังงานยึดเหนี่ยวของอะตอมคาร์บอนหนึ่ง ตัวบนพื้นผิว (1x1)Ag(111) ใน**ตารางที่ 7** จากสมการในหัวข้อ 1.7.4(2) และทำการคำนวณหาค่า พลังงานพื้นผิวจากพื้นผิวที่ไม่มีตัวถูกดูดซับ จากสมการในหัวข้อ 1.7.4(3) โดยจำนวนชั้นที่แตกต่างกัน

ดังรูปที่ 23

	พื้นผิว (1× ที่ไม่มีตัว	(1)Ag(111) มถูกดูดซับ	พื้นผิว (1x1)Ag(111) ที่มีอะตอมคาร์บอน หนึ่งตัวดูดซับบนพื้นผิว		
จานวนชนของ Ag(111); N _{slab} (layers)	ค่าพลังงานรวม ของระบบ; <i>E_{tot}</i> (eV)	ค่าพลังง <mark>านพื้นผิว;</mark> γ (eV/Ų)	ค่าพลังงาน ยึดเหนี่ยว; <i>E</i> _b (eV/C)	ผลต่างของค่าพลังงานยึด เหนี่ยวกับค่าพลังงานยึด เหนี่ยวที่ <i>N_{slab}</i> = 12 ; I <i>E_b-E_{12L}I (eV/C)</i>	
3	-3876.304	0.0739	-3.534	0.020	
4	-516 <mark>8.84</mark> 5	0.0728	-3.502	0.012	
6	-7753.862	0.0743	-3.518	0.004	
10	-12923.938	0.0749	-3.514	0.000	
12	-15508.973	0.0753	-3.514	0.000	
	5				

ตารางที่ 7 ผลการหาจำนวนชั้นที่เหมาะสมและค่าพลังงานพื้นผิวในแต่ละชั้นของระบบพื้นผิว Ag(111)

โดย E_{bulk} = -1292.52153 eV/Ag A = 8.526 Å² ค่าพลังงานพื้นผิวจากการทดลอง

= 0.0824 eV/Å² [44]

ผลการทดสอบ: การหาจำนวนชั้นที่เหมาะสมสำหรับพื้นผิวที่มีตัวถูกดูดซับจะสังเกตเห็นการลู่เข้าของ ค่าพลังงานยึดเหนี่ยวได้ยาก จึงใช้ผลต่างของค่าพลังงานยึดเหนี่ยวกับค่าพลังงานยึดเหนี่ยวที่แม่นยำ ที่สุด (12 ชั้น) จากผลการคำนวณในตารางที่ 7 พบว่าที่จำนวนชั้นเท่ากับ 6 ชั้นมีผลต่างของค่า พลังงานยึดเหนี่ยวเพียง 0.004 eV/C ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ จึงเลือกใช้ค่านี้ในการคำนวณต่อไป ในส่วนของค่าพลังงานพื้นผิวพบว่าจำนวนชั้นที่แตกต่างกันให้ค่าพลังงานพื้นผิวที่แตกต่างกันไม่มาก

3.2 การศึกษาระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111)

ทุกระบบใช้รูปแบบการคำนวณแบบ relax โดยมีผลการศึกษาระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) ดังนี้ 3.2.1 ค่าพลังงานของพื้นผิวรองรับหรือพื้นผิวที่ไม่มีการดูดซับ (E_{slab})

ตารางที่ 8 ค่าพ <mark>ลังงานของพื้นผิวรองรับหรือพื้นผิวที่</mark> ไม่มีการดูดซับ				
ชนิดของพื้นผิว	ค่าพลังงานของพื้นผิวรองรับ; E _{slab} (eV/Ag)			
Ag(111)	-1292.31574			

ตารางที่ 8 ค่าพ<mark>ลังงานของพื้นผิวรองรับหรือพื้นผิวที่ไม่</mark>มีการดูดซับ

3.2.2 ค่าพลังงานของตัวถูกดูดซับ (E_{ads})

ตัวถูกดูดซับ	ค่าพลังงานของตัวถูกดูดซับ; <i>E_{ads}</i> (eV/C หรือ eV/CH₄)
อะตอมคาร์บอนอิสระ	-146.19058
โมเลกุลมีเทนอิสระ 💧 🗐	-219.61521
แผ่ <mark>นกรา</mark> ฟีนอิสระ (a = 2.92 Å)	-153.62025
แผ่นกราฟีนอิสระ (a = 5.06 Å)	-155.01187
แผ่นกราฟีนอิสระ (a = 5.06 Å <mark>)</mark> จำนวนสองชั้นแบบ AA	-155.02797
แผ่นกราฟีนอิสระ (a = 5.06 Å) จำนวนสองชั้นแบบ AB	-155.03276
แผ่นกราฟีนอิสระ (a = 5.06 Å) จำนวนส <mark>ามชั้นแบบ ABA</mark>	-155.04115
แผ่นกราฟีนอิสระ (a = 5.06 Å) จำนวนสามชั้นแบบ ABC	-155.04143

ตารางที่ 9 ค่าพลัง<mark>งา</mark>นของตัวถูกดูดซับ

3.2.3 พลังงานยึดเหนี่ยวของระบบอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว Ag(111)

3.2.3.1 พลังงานยึดเหนี่ยวของระบบอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว (1x1)Ag(111) (θ = 1 ML) อะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว (1x1)Ag(111) มีตำแหน่งการดูดซับที่มีสมมาตรสูงแตกต่างกัน 4 ตำแหน่งดังรูปที่ 24 ระบบดังกล่าวมีค่าการปกคลุมผิว (surface coverage; θ) เท่ากับ 1 ML (monolayer) และการคำนวณค่าพลังงานยึดเหนี่ยวในตารางที่ 10 ใช้ข้อมูลเพิ่มเติมจาก ตารางที่ 8 และตารางที่ 9 โดยใช้สมการในหัวข้อ 1.7.4(2)

ร**ูปที่ 24** ตำแหน่งการดูดซับของระบบอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว (1x1)Ag(111) (a) top (b) hcp (c) fcc (d) bridge

ตารางที่ 10 ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว	ของระบบอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว (1x1)Ag(111)				
ที่ตำแหน่งการดูดซับแตกต่างกัน					
<mark>ต</mark> ำแหน่งการดูดซับ	ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว; <i>E</i> ₀ (meV/C)				
top	-3475.58				
hcp	-3967.96				
fcc	-4009.02				
bridge	-3986.93				

3.2.3.2 พลังงานยึดเหนี่ยวของระบบอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111) (θ = ¼ ML)

อะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว (√3×√3)R30°Ag(111) มีตำแหน่งการดูดซับที่มีสมมาตรสูง แตกต่างกัน 4 ตำแหน่งดัง**รูปที่ 25** ระบบดังกล่าวมีค่า *θ* = ½ ML และการคำนวณค่าพลังงานยึด เหนี่ยวใน**ตารางที่ 11** ใช้ข้อมูลเพิ่มเติมจาก **ตารางที่ 8** และ**ตารางที่ 9** โดยใช้สมการในหัวข้อ 1.7.4(2)

รูปที่ 25 ตำแหน่งการดูดซับของระบบอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111) (a) top (b) hcp (c) fcc (d) bridge

ตารางที่ 11 ค่าพลังงานยึดเหนี่ยวของระบบอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111)

ที่ตำแหน่งการดูดซับแตกต่างกัน			
ตำแหน่งการดูดซับ	ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว; <i>E_b</i> (meV/O		
top	-3380.94		
hcp	-4863.42		
fcc	-4872.76		
bridge	-4879.24		

3.2.3.3 พลังงานยึดเหนี่ยวของระบบอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว (2x2)Ag(111) (θ = ¼ ML)
 อะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว (2x2)Ag(111) มีตำแหน่งการดูดซับที่มีสมมาตรสูงแตกต่างกัน 4
 ตำแหน่งดังรูปที่ 26 ระบบดังกล่าวมีค่า θ = ¼ ML และการคำนวณค่าพลังงานยึดเหนี่ยวในตารางที่
 12 ใช้ข้อมูลเพิ่มเติมจากตารางที่ 8 และตารางที่ 9 โดยใช้สมการในหัวข้อ 1.7.4(2)

รูปที่ 26 ตำแหน่งการดูดซับของระบบอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว (2×2)Ag(111) (a) top (b) hcp (c) fcc (d) bridge

ตารางที่ 12 ค่าพลังงานยึดเหนี่ยวของระบบอะตอมคาร์บอนบนพื้นผิว (2x2)Ag(111) ที่ตำแหน่งการดูดซับแตกต่างกัน

ตำแหน่งการดูดซับ	ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว; <i>E</i> _b (meV/C)
<u>o</u> top	-3224.72
hcp	-4618.16
fcc	-4677.41
bridge	-4615.08

3.2.4 พลังงานยึดเหนี่ยวของระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว Ag(111)

3.2.4.1 พลังงานยึดเหนี่ยวของระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว (1×1)Ag(111) (θ = 1 ML)
 โมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว (1×1)Ag(111) มีตำแหน่งการดูดซับที่มีสมมาตรสูงแตกต่างกัน 4
 ตำแหน่งดังรูปที่ 27 ระบบดังกล่าวมีค่า θ = 1 ML และการคำนวณค่าพลังงานยึดเหนี่ยวในตารางที่
 13 ใช้ข้อมูลเพิ่มเติมจาก ตารางที่ 8 และตารางที่ 9 โดยใช้สมการในหัวข้อ 1.7.4(2)

ร**ูปที่ 27** ตำแหน่งการดูดซับของระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว (1×1)Ag(111) (a) top (b) hcp (c) fcc (d) bridge

ตารางที่ 13 ค่าพลังงานยึดเหนี่ยวของระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว (1×1)Ag(111) ที่ตำแหน่งการดูดซับแตกต่างกัน		
<mark>ต</mark> ำแหน่งการดูดซับ ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว; <i>E</i> ₀ (meV/C		
top	+1001.24	
hcp	+1001.74	
fcc	+1001.63	
bridge	+801.00	

3.2.4.2 พลังงานยึดเหนี่ยวของระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว ($\sqrt{3}$ x $\sqrt{3}$)R30°Ag(111) ($\theta = \frac{1}{3}$ ML)

โมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111) มีตำแหน่งการดูดซับที่มีสมมาตรสูงแตกต่าง กัน 4 ตำแหน่งดัง**รูปที่ 28** ระบบดังกล่าวมีค่า $\theta = \frac{1}{3}$ ML และการคำนวณค่าพลังงานยึดเหนี่ยวใน ตารางที่ 14 ใช้ข้อมูลเพิ่มเติมจาก ตารางที่ 8 และตารางที่ 9 โดยใช้สมการในหัวข้อ 1.7.4(2)

รูปที่ 28 ตำแหน่งการดูดซับของระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว (√3×√3)R30°Ag(111) (a) top (b) hcp (c) fcc (d) bridge

ตารางที่ 14 ค่าพลังงานยึดเหนี่ยวของระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111)

ที่ตำแหน่งการดูดซับแตกต่างกัน			
ตำแหน่งการดูดซับ	ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว; E _b (meV/CH ₄)		
top	-227.41		
hcp	-246.97		
fcc	-254.76		
bridge	-247.85		

3.2.4.3 พลังงานยึดเหนี่ยวของระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว (2x2)Ag(111) (θ = ¼ ML)
 โมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว (2x2)Ag(111) มีตำแหน่งการดูดซับที่มีสมมาตรสูงแตกต่างกัน 4
 ตำแหน่งดังรูปที่ 29 ระบบดังกล่าวมีค่า θ = ¼ ML และการคำนวณค่าพลังงานยึดเหนี่ยวในตารางที่
 15 ใช้ข้อมูลเพิ่มเติมจาก ตารางที่ 8 และตารางที่ 9 โดยใช้สมการในหัวข้อ 1.7.4(2)

(a) top (b) hcp (c) fcc (d) bridge

ตารางที่ 15 ค่าพลังงานยึดเหนี่ยวของระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว (2x2)Ag(111) ที่ตำแหน่งการดดซับแตกต่างกัน

ตำแหน่งการดูดซับ	ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว; E _b (meV/CH ₄)
top	-95.17
hcp	-118.85
fcc	-117.71
bridge	-107.39

3.2.5 พลังงานยึดเหนี่ยวของระบบแผ่นกราฟีนจำนวนหนึ่งชั้นบนพื้นผิว Ag(111)

3.2.5.1 พลังงานยึดเหนี่ยวของระบบแผ่นกราฟีนขนาด (1×1) บนพื้นผิว (1×1)Ag(111) แผ่นกราฟีนขนาด (1×1) บนพื้นผิว (1×1)Ag(111) มีลักษณะการดูดซับที่มีสมมาตรสูง แตกต่างกัน 6 ลักษณะดังรูปที่ 30 และการคำนวณค่าพลังงานยึดเหนี่ยวในตารางที่ 16 ใช้ข้อมูล เพิ่มเติมจาก ตารางที่ 8 และตารางที่ 9 โดยใช้สมการในหัวข้อ 1.7.4(2)

รูปที่ 30 ลักษณะการดูดซับของระบบแผ่นกราฟีนขนาด (1×1) บนพื้นผิว (1×1)Ag(111) (a) top-fcc (b) top-hcp (c) top-bridge (d) hcp-fcc (e) hcp-bridge (f) fcc-bridge

ตารางที่ 16 ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว <mark>ความยาวเฉลี่ยของพันธะ และระยะห่าง</mark>ที่สมดุลของระบบแผ่นกราฟีน ขนาด (1×1) บนพื้นผิว (1×1)Ag(111) ที่ลักษณะการดูดซับแตกต่างกัน

ลักษณ <mark>ะการดู</mark> ดซับ	พลังงานยึดเหนี่ยว; E _b	ความยาวเฉลี่ยของ	ระยะห่างที่สมดุล; d _{eq}	
	(meV/C)	พันธะ C-C; <i>d_{c-c} (</i> Å)	(Å)	
top-fcc	-158.73	1.69	2.53	
top-hcp	-152.09	1.69	2.56	
top-bridge	-161.57	1.69	2.39	
hcp-fcc	-113.02	1.69	2.87	
hcp-bridge	-164.93	1.69	2.39	
fcc-bridge	-158.14	1.69	2.47	

3.2.5.2 พลังงานยึดเหนี่ยวของระบบแผ่นกราฟีนขนาด (2×2) บนพื้นผิว (√3×√3)R30°Ag(111) แผ่นกราฟีนขนาด (2×2) บนพื้นผิว (√3×√3)R30°Ag(111) มีลักษณะการดูดซับที่มีสมมาตร สูงแตกต่างกัน 3 ลักษณะดังรูปที่ 31 และการคำนวณค่าพลังงานยึดเหนี่ยวในตารางที่ 17 ใช้ข้อมูล เพิ่มเติมจาก ตารางที่ 8 และตารางที่ 9 โดยใช้สมการในหัวข้อ 1.7.4(2)

45

ร**ูปที่ 31** ลักษณะการดูดซับของระบบแผ่นกร<mark>าฟีนข</mark>นาด (2x2) บนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111) (a) top-bridge (b) hcp-bridge (c) fcc-bridge

ตารางที่ 17 ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว ความยาวเฉลี่ยของพันธะ และระยะห่างที่สมดุลของระบบแผ่นกราฟีน ขนาด (2x2) บนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111) ที่ลักษณะการดูดซับแตกต่างกัน

ลักษณะการ	พ <mark>ลังงานยึดเหนี่ย</mark> ว; E _b	<mark>ความยาว</mark> เฉลี่ยข <mark>อง</mark> พันธะ	ระยะห่างที่สมดุล; d _{eq}
ดูดซับ	(meV/C)	C-C; d _{c-c} (Å)	(Å)
top-bridge	-98.20	1.46	3.06
hcp-bridge	-97.68	1.46	3.07
fcc-bridge	-97.67	1.46	3.08

3.2.6 พลังงานยึดเหนี่ยวของระบบแผ่นกราฟีนขนาด (2x2) จำนวนสองชั้นบนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111)

แผ่นกราฟีนขนาด (2x2) จำนวนสองชั้นบนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111) มีรูปแบบการ ซ้อนทับแตกต่างกัน 2 รูปแบบดังร**ูปที่ 32** และการคำนวณค่าพลังงานยึดเหนี่ยวใน**ตารางที่ 18** ใช้ ข้อมูลเพิ่มเติมจาก **ตารางที่ 8** และ**ตารางที่ 9 โ**ดยใช้สมการในหัวข้อ 1.7.4(2)

รูปที่ 32 รูปแบบการซ้อ<mark>น</mark>ทับของของระบบแผ่นกราฟีนขนาด (2×2) จำนวนสองชั้นบนพื้นผิว (√3×√3)R30°Ag(111)

(a) รูปแบบ AA มุ<mark>มมอง</mark>ด้านบน (b) รูปแบบ AB มุมมองด้านบน (c) รูปแบบ AA และ AB มุมมองด้านข้าง (สีน้ำเงิน = พื้นผิว Ag(111) สีเขียว = ชั้น A สีเหลือง = ชั้น B)

ตารางที่ 18 ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว และระยะห่างระหว่างแผ่นกราฟีนของระบบแผ่นกราฟีนขนาด (2×2) จำนวนสองชั้นบนพื้นผิว (√3×√3)R30°Ag(111) ที่รูปแบบการซ้อนทับแตกต่างกัน

รูปแบบการ	พลังงานยึ <mark>ดเหนี่ยว;</mark>	ระย <mark>ะห่างระหว่างพื้นผิวโลหะกับ</mark>	ระยะห่างระหว่างแผ่นกราฟีน;
ซ้อนทับ	<i>E_b</i> (meV/C <mark>)</mark>	แผ่นกราฟีนชั้นที่หนึ่ง; <i>d_{Ag-g1}</i> (Å)	$d_{g1-g2} (Å)$
AA	-53.29		3.51
AB	-59.36	3.05	3.30

3.2.7 พลังงานยึดเหนี่ยวของระบบแผ่นกราฟีนขนาด (2x2) จำนวนสามขั้นบนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111)

แผ่นกราฟีนขนาด (2x2) จำนวนสามชั้นบนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111) มีรูปแบบการ ซ้อนทับแตกต่างกัน 2 รูปแบบดัง**รูปที่ 33** และการคำนวณค่าพลังงานยึดเหนี่ยวใน**ตารางที่ 19** ใช้ ข้อมูลเพิ่มเติมจาก **ตารางที่ 8** และ**ตารางที่ 9 โ**ดยใช้สมการในหัวข้อ 1.7.4(2)

้จ<mark>ำนวนสา</mark>มชั้นบนพื้<mark>นผิว (√3</mark>x√3)R30°Ag(111)

(a) รูปแบบ ABA มุมมองด้านบน (b) รูปแบบ ABC มุมมองด้านบน

(c<mark>) รูปแบบ ABA และ ABC</mark> มุมมองด้านข้าง

(สีน้ำเงิน = พื้นผิว Ag(111) สีเขียว = ชั้น A สีเหลือง = ชั้น B สีชมพู = ชั้น C)

ตารางที่ 19 ค่าพลังงานยึดเหนี่ยว และระยะห่างระหว่างแผ่นกราฟีนของระบบแผ่นกราฟีนขนาด (2×2) จำนวนสามชั้นบนพื้นผิว (√3×√3)R30°Ag(111) ที่รูปแบบการซ้อนทับแตกต่างกัน

รูปแบบการ	พลังงานยึดเหนี่ยว <mark>;</mark>	ระยะห่างระหว่างพื้นผิวโลหะกับ	ระ <mark>ยะห่</mark> างระหว่างแต	ม่นกราฟีน; <i>d_{s-s}</i> (Å)
ซ้อนทับ	<i>E_b</i> (meV/C)	แผ่นกราฟีนชั้นที่หนึ่ง; d _{Ag-g1} (Å)	g1-g2	g2-g3
ABA	-37.48	3.05	3.31	3.32
ABC	-37.10	3.05	3.31	3.33

3.3.1 การทดสอบหาเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับระบบการคำนวณ

จากผลการทดสอบเพื่อหาเงื่อนไขที่เหมาะสมสำหรับระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) ได้ผลดังนี้

3.3.1.1 ค่า *k-point* ที่เหมาะสมเท่ากับ 12x12x1

3.3.1.2 ค่า cut-off energy ที่เหมาะสมเท่ากับ 25 Ry

3.3.1.3 ค่าคงที่แลตทิชที่เหมาะสมเท่ากับ 4.126 Å

3.3.1.4 ค่าควา<mark>มหนาสุญญากาศที่</mark>เหมาะสมคือ 25 Å

3.3.1.5 จำนวนชั้นของพื้นผิว Ag(111) ที่เหมาะสมคือ 6 ชั้น

โดยเลือกใช้เงื่อนไขดังกล่าวในการตั้งค่าการค<mark>ำนว</mark>ณในหัวข้อ 3.2 ทั้งหมด

3.3.2 การศึกษาระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(11)

จากการศึกษาระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(11<mark>1) โด</mark>ยใช้ทฤษฎีฟังก์ชันนอลความหนาแน่นที่มีฟังก์ชันค่า พลังงานแลกเปลี่ยนแ<mark>ละค่า</mark>พลังงานสหสัมพัทธ์แบบ PBE-D2 ที่ตั้งค่าโดยใช้เงื่อนไขตามหัวข้อ 3.3.1 ในส่วน ของการศึกษาแผ่<mark>นกราฟีนความหนาชั้นเดียว</mark>บนพื้<mark>นผิว Ag(111) พบว่าระบบแผ่นกราฟีนขนาด (1x1) บน</mark> พื้นผิว (1x1)Ag(111) ไม่เหมาะสมในการนำมาศึกษาระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) เนื่องจากผลการคำนวณ ใน**ตารางที่ 16** พบ<mark>ว่าใน</mark>ระบบดังกล่าวกราฟีน<mark>มีความยาวเฉ</mark>ลี่ยของพันธะระหว่างอะตอมคาร์บอนมากถึง 1.69 A มีค่าพลังงานดูดซับที่ค่อนข้างแข็งแรง และมีระยะห่างที่สมดุลเพียง 2.39-2.87 A ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ผลการศึกษาก่อนหน้านี้<mark>ที่ระ</mark>บุว<mark>่ากร</mark>าฟีนมีความยาวพันธะ 1.42 A และบนพื้นผิว Ag(111) เป็นการดูดซับแบบ กายภาพ [24,26] ซึ่งควรมีระยะห่างที่สมดุลประมาณ 3 Å โดยสามารถอธิบายผลที่ไม่สอดคล้องได้ว่าค่าคงที่-แลตทิซของพื้นผิว (1x1)Ag(111) และแผ่นกราฟีนขนาด (1x1) มีค่าต่างกันมาก ($a_{(1x1)Ag(111)} = 2.92$ Å และ a_{(1x1)graphene} = 2.46 Å [26]) เมื่อขยายขนาดของกราฟีนให้ได้หน่วยเซลล์ขนาดเท่ากันกับพื้นผิว (1×1)Ag(111) ้จะมีผลต่างของค่าคงที่แลตทิซถึง 16% ผลการคำนวณจึงไม่สอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้านี้ ดังนั้นเพื่อให้ได้ หน่วยเซลล์ขนาดใหญ่ที่มีค่าคง<mark>ที่แลตทิซใกล้เคียงกัน จำเป็นจะต้องใช้ระบ</mark>บแผ่นกราฟีนขนาด (2x2) บนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111) ระบบดังกล่าวเมื่อขยายขนาดของกราฟีนจะมีผลต่างของค่าคงที่แลตทิซเพียง 3% ซึ่ง ้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ (a_{(\/3x\/3)R30^eAg(111)} = 5.06 Å และ a_{(2x2)graphene} = 4.92 Å) จากการศึกษาพบว่าระบบ ดังกล่าวมีลักษณะการดูดซับที่มีสมมาตรสูงที่เป็นไปได้อยู่ 3 ลักษณะดังรูปที่ 31 และจากผลการคำนวณใน ตารางที่ 17 พบว่าที่ลักษณะการดูดซับแบบ top-bridge มีความเสถียรมากที่สุด โดยมีค่าพลังงานยึดเหนี่ยว เท่ากับ -98.20 meV/C และระยะห่างที่สมดุลเท่ากับ 3.06 Å ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาก่อนหน้านี้ที่ -94.90 meV/C และ 3.13 Å [14] ตามลำดับ อีกทั้งยังสอดคล้องกับระยะห่างที่สมดุลของการดูดซับแบบกายภาพบน พื้นผิว Ag(111) ส่วนลักษณะการดูดซับแบบ hcp-bridge และ fcc-bridge มีความเสถี่ยรรองลงมาโดยมีค่า-พลังงานยึดเหนี่ยวเท่ากับ -97.68 และ -97.67 meV/C ตามลำดับ และการดูดซับทั้งสามรูปแบบมีค่าความ-ียาวเฉลี่ยของพันธะระหว่างอะตอมคาร์บอนที่ 1.46 Å ซึ่งใกล้เคียงกับผลการทดลอง [5]

จากการศึกษาเปรียบเทียบการดูดซับของอะตอมคาร์บอนและโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว Ag(111) พบว่า อะตอมคาร์บอนมีค่าพลังงานการดูดซับที่เสถียรกว่าโมเลกุลมีเทนมากที่ทุกค่าการปกคลุมผิว (*θ*) หรือความ เข้มข้นดัง**รูปที่ 34** และ**ตารางที่ 10-15**

49

ร**ูปที่ 34** แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าพลังงานยึดเหนี่ยวที่ตำแหน่งการดูดซับต่าง ๆ ของระบบอะตอมคาร์บอนและระบบโมเลกุลมีเทนบนพื้นผิว Ag(111)

จากผลการคำนวณแสดงว่าโมเลกุลมีเทนมีการดูดซับที่ไม่แข็งแรงบนพื้นผิว Ag(111) เมื่อเทียบกับ อะตอมคาร์บอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ค่าการปกคลุมผิวสูง (*θ* = 1 ML) ซึ่งมีค่าพลังงานยึดเหนี่ยวเป็นบวก ดังนั้นโมเลกุลมีเทนเกิดการดูดซับที่ไม่แข็งแรงพอที่จะเกิดปฏิกิริยาสลายตัวเป็นกราฟีนต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้อง กับผลการทดลองที่ไม่สามารถสร้างแผ่นกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) จากโมเลกุลไฮโดรคาร์บอนโดยกระบวนการ เคลือบผิวด้วยไอเคมี [46]

้ส่วนผลจากความเข้มข้นของอะตอมคาร์บอนจากผลการคำนวณใน**ตารางที่ 10-12** แสดงดัง**รูปที่ 35**

รูปที่ 35 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าพลังงานยึดเหนี่ยว และความเข้มข้นของอะตอมคาร์บอนที่ดูดซับบนพื้นผิว Ag(111)

จากแผนภูมิดังกล่าวพบว่าค่าพลังงานยึดเหนี่ยวของอะตอมคาร์บอนมีความเสถียรมากที่สุดที่ค่า $\theta = \frac{1}{3}$ ML (ร้อยละการปกคลุมผิวเท่ากับ 33) ซึ่งเป็นความเข้มข้นในระดับปานกลาง โดยสามารถนำผลการ คำนวณนี้ไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการสร้างแผ่นกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) ได้ และที่ทุกค่าการปก-คลุมผิวยัง พบว่าที่ตำแหน่งการดูดซับ hcp fcc และ bridge มีความเสถียรใกล้เคียงกันและดีกว่าตำแหน่ง top ที่มีความ เสถียรต่ำ อีกทั้งยังพบว่าที่ตำแหน่งการดูดซับ bridge อะตอมคาร์บอนมีการเลื่อนตำแหน่งเข้าไปใกล้ตำแหน่ง การดูดซับเหนือช่องว่างรูปสามเหลี่ยมมากขึ้น แสดงถึงความเสถียรมากในตำแหน่งดังกล่าว

สำหรับการศึกษาการสร้างแผ่นกราฟืนที่มีความหนามากกว่าหนึ่งชั้นเปรียบเทียบกับกราฟืนที่มีความ หนาหนึ่งชั้นบนพื้นผิว Ag(111) จากผลการคำนวณในตารางที่ 17-19 พบว่าแผ่นกราฟืนที่มีความหนาหนึ่งชั้น มีความเสถียรทางพลังงานมากกว่าแผ่นกราฟืนที่มีความหนามากกว่าหนึ่งชั้นอย่างมาก โดยแผ่นกราฟืนที่มี ความหนาหนึ่งชั้นมีค่าพลังงานยึดเหนี่ยวระหว่าง -97.67 ถึง -98.20 meV/C เทียบกับ -53.29 ถึง -59.36 meV/C ของแผ่นกราฟืนที่มีความหนาสองชั้น และ -37.10 ถึง -37.48 meV/C ของแผ่นกราฟืนที่มีความหนา สามชั้น และยังพบว่าแผ่นกราฟืนที่มีความหนาตั้งแต่หนึ่งถึงสามชั้นมีระยะห่างจากพื้นผิวโลหะไปยังแผ่น กราฟืนชั้นแรกที่ใกล้เคียงกัน โดยมีค่าประมาณ 3.01-3.08 Å ซึ่งสอดคล้องกับระยะห่างที่สมดุลของการดูดซับ แบบกายภาพบนพื้นผิว Ag(111) สำหรับการศึกษาการสร้างแผ่นกราฟินที่มีความหนาสองชั้นบนพื้นผิว Ag(111) โดยใช้ระบบแผ่น กราฟินขนาด (2x2) จำนวนสองชั้นบนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111) โดยใช้รูปแบบการซ้อนทับของแผ่น กราฟินสองชั้นที่แตกต่างกัน 2 รูปแบบ (รูปแบบ AA และ AB) ดัง**รูปที่ 32** และจากผลการคำนวณใน**ตารางที่** 18 พบว่ารูปแบบ AB มีความเสถียรมากกว่าเนื่องจากมีค่าพลังงานยึดเหนี่ยวที่ -59.36 meV/C เทียบกับ -53.29 meV/C ของรูปแบบ AA และระยะห่างระหว่างแผ่นกราฟินของรูปแบบ AA มีระยะห่างมากกว่า รูปแบบ AB ถึง 0.21 Å ดังนั้นหากมีการสร้างแผ่นกราฟินความหนาสองชั้นบนพื้นผิว Ag(111) ควรพบการ ซ้อนทับรูปแบบ AB มากกว่ารูปแบบ AA

สำหรับการศึกษาแผ่นกราฟินที่มีความหนาสามชั้นบนพื้นผิว Ag(111) โดยใช้ระบบแผ่นกราฟินขนาด (2x2) จำนวนสามชั้นบนพื้นผิว (√3x√3)R30°Ag(111) โดยใช้รูปแบบการซ้อนทับของแผ่นกราฟินสามชั้นที่ แตกต่างกัน 2 รูปแบบ (รูปแบบ ABA และ ABC) ดัง**รูปที่ 33** และจากผลการคำนวณใน**ตารางที่ 19** พบว่า รูปแบบ ABA มีค่าพลังงานยึดเหนี่ยวที่ -37.10 meV/C และรูปแบบ ABC มีค่าพลังงานยึดเหนี่ยวที่ -37.48 meV/C และระยะห่างระหว่างแผ่นกราฟินของทั้งสองรูปแบบแตกต่างกันน้อยมาก จากค่าพลังงานและ ระยะห่างแสดงให้เห็นว่าทั้งสองรูปแบบมีความเสถียรใกล้เคียงกันมาก จึงมีความเป็นไปได้ว่าในการสร้างแผ่น กราฟินความหนาสามชั้นบนพื้นผิว Ag(111) จะพบการซ้อนทับทั้งสองรูปแบบ

บทที่ 4

สรุปผลการทดลอง

ในการศึกษาระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) พบว่า การใช้ระบบแผ่นกราฟีนขนาด (1×1) บนพื้นผิว (1×1)Ag(111) ไม่เหมาะสมในการนำมาศึกษาระบบกราฟีนบนพื้นผิว Ag(111) เนื่องจากมีความเหลื่อมล้ำของ ค่าคงที่แลตทิซสูงถึง 16% จึงจำเป็นจะต้องใช้ระบบแผ่นกราฟีนขนาด (2×2) บนพื้นผิว (√3×√3)R30°Ag(111) ที่มีความเหลื่อมล้ำเพียง 3% จากระบบดังกล่าวพบว่าลักษณะการดูดซับ top-bridge มีความเสถียรมากที่สุด โดยมีค่าพลังงานยึดเหนี่ยวเท่ากับ -98.20 meV/C ระยะห่างที่สมดุลเท่ากับ 3.06 Å และความยาวเฉลี่ยของ พันธะระหว่างอะตอมคาร์บอนที่ 1.46 Å

สำหรับการสร้างแผ่นกราฟินบนพื้นผิว Ag(111) จากการศึกษาพบว่าอะตอมคาร์บอนมีการดูดซับที่ แข็งแรงมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในตำแหน่งการดูดซับเหนือช่องว่างรูปสามเหลี่ยม ทำให้อะตอมคาร์บอนมี ความเหมาะสมมากกว่าโมเลกุลมีเทน เนื่องจากโมเลกุลมีเทนมีการดูดซับที่ไม่แข็งแรงบนพื้นผิว Ag(111) ส่งผล ให้ไม่สามารถใช้โมเลกุลมีเทนในการเกิดปฏิกิริยาสลายตัวเพื่อสร้างแผ่นกราฟินจากกระบวนการเคลือบผิวด้วย-ไอเคมีได้ อีกทั้งการสร้างแผ่นกราฟินโดยใช้อะตอมคาร์บอนพบว่าที่ค่า *θ* = ½ ML (ร้อยละการปกคลุมผิว เท่ากับ 33) ซึ่งเป็นความเข้มข้นในระดับปานกลางมีความเหมาะสมมากในการสร้างแผ่นกราฟิน เมื่อเทียบกับ ความเข้มข้นในระดับที่สูงกว่าและต่ำกว่า

ในการสร้างแผ่นกราฟีนความหนามากกว่าหนึ่งชั้นพบว่ามีความเสถียรลดลงเมื่อมีจำนวนชั้นมากขึ้น ส่วนการสร้างแผ่นกราฟีนจำนวนสองชั้นมีความเป็นไปได้ที่จะพบการซ้อนทับรูปแบบ AB มากกว่ารูปแบบ AA แต่การสร้างแผ่นกราฟีนจำนวนสามชั้นมีความเป็นไปได้ที่จะพบการซ้อนทับทั้งรูปแบบ ABA และ ABC

การศึกษาต่อไป (furthe<mark>r study)</mark>

ในการศึกษาผลของความเข้มข้นของอะตอมคาร์บอนต่อค่าพลังงานยึดเหนี่ยวบนพื้นผิว Ag(111) ในงานวิจัยนี้ศึกษาที่ค่า θ = 1, ½ และ ¼ ML ผลการศึกษาพบว่าค่า θ = ½ มีค่าพลังงานยึดเหนี่ยวที่เสถียร ที่สุดจากทั้งสามค่าที่ได้ทำการศึกษา การที่มีความเสถียรมากที่สุดที่ความเข้มข้นปานกลางจึงทำให้เกิดข้อสงสัย ว่าที่ค่า θ อื่นในช่วงระหว่าง 1 ถึง ¼ ML มีค่าพลังงานการดูดซับไปในทิศทางใด ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาผล ของความเข้มข้นดังกล่าวสมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยจึงแนะนำให้มีการคำนวณหาค่าพลังงานยึดเหนี่ยวที่ค่า θ อื่น ในช่วงระหว่าง 1 ถึง ¼ ML ในการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- 1. Geim, A. K.; Novoselov, K. S. The Rise of Graphene. *Nat. Mater.* 2007, *6*, 183-191.
- 2. Wallace, P. R. The Band Theory of Graphite. Phys. Rev. 1947, 71, 622-634.
- 3. Novoselov K. S.; Geim, A. K.; Morozov, S. V.; Jiang, D.; Zhang, Y.; Dubonos, S. V.; Grigorieva, I. V.; Firsov, A. A. Electric Field Effect in Atomically Thin Carbon Films. *Science* **2004**, *306*, 666-669.
- 4. Nobel Prizes and Laureates. The 2010 Nobel Prize in Physics Press Release. http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/physics/laureates/2010/press.html (accessed Sep 5, 2016).
- 5. Heyrovska, R. Atomic Structures of Graphene, Benzene and Methane with Bond Lengths as Sums of the Single, Double and Resonance Bond Radii of Carbon. 2008, arXiv:0804.4086. arXiv.org e-Print archive https://arxiv.org/abs/0804.4086 (accessed September 5, 2016).
- Sood, A. K.; Lund, I.; Puri, Y. R.; Efstathiadis, H.; Haldar, P.; Dhar, N. K.; Lewis, J.; Dubey, M.; Zakar, E.; Wijewarnasuriya, P.; Polla D. L.; Fritze, M. Review of Graphene Technology and Its Applications for Electronic Devices, Graphene - New Trends and Developments; InTech: Rijeka, 2015.
- 7. Castro Neto, A. H.; Guinea, F.; Peres, N. M. R.; Novoselov, K. S.; Geim, A. K. The Electronic Properties of Graphene. *Rev. Mod. Phys.* **2009**, *81*, 109–162.
- 8. Chelikowsky, J. *Introduction: Silicon in All Its Forms*; Springer Berlin Heidelberg: Berlin, 2004.
- 9. Heywang, W. *Silicon: The Semiconductor Material*; Springer Berlin Heidelberg: Berlin, 2004.
- 10. Moore,G E. Cramming More Components onto Integrated Circuits. *Electronics*. **1965**, *38*, 114-117.
- 11. TSMC Promises 10nm Production In 2016, 7nm In 2017 http://wccftech.com/tsmcpromises-10nm-production-2016-7nm-2017/ (accessed Sep 21, 2016).
- Lin, Y.-M.; Valdes-Garcia, A.; Han, S.-J.; Farmer, D. B.; Meric, I.; Sun, Y.; Wu, Y.; Dimitrakopoulos, C.; Grill, A.; Avouris, P.; Jenkins, K. A. Wafer-Scale Graphene Integrated Circuit. *Science* 2011, *332*, 1294–1297.
- 13. Das Sarma, S.; Adam, S.; Hwang, E. H.; Rossi, E. Electronic Transport in Two-Dimensional Graphene. *Rev. Mod. Phys.* **2011**, *83*, 407-470.
- Tesch, J.; Leicht, P.; Blumenschein, F.; Gragnaniello, L.; Fonin, M.; Steinkasserer, L. E. M.; Paulus, B.; Voloshina E.; Dedkov, Y. Structural and Electronic Properties of Graphene Nanoflakes on Au(111) and Ag(111). *Sci. Rep.* 2016, *6*, 23439.

- Lalwani, G.; Henslee, A. M.; Farshid, B.; Lin, L.; Kasper, F. K.; Qin, Y.; Mikos, A. G.;
   Sitharaman, B. Two-Dimensional Nanostructure-Reinforced Biodegradable Polymeric Nanocomposites for Bone Tissue Engineering. *Biomacromolecules* 2013, *14*, 900– 909.
- Li, Y.; Li, M.; Wang, T.; Bai, F.; Yu, Y.-X. DFT Study on The Atomic-Scale Nucleation Path of Graphene Growth on The Cu(111) Surface. *Phys. Chem. Chem. Phys.* 2014, 16, 5213-5220.
- 17. Dedkov, Y.; Voloshina, E. Journal of Physics: Graphene Growth and Properties on Metal Substrates. *J. Phys.: Condens. Matter* **2015**, *27*, 303002.
- News, B. B. C. Surge in interest in 'wonder-material' Graphene BBC News http://www.bbc.com/news/science-environment-21028056 (accessed Sep 22, 2016).
- 19. Hibino, H.; Kageshima, H.; Nagase, M. Graphene Growth on Silicon Carbide. *NTT Tech. Rev.* **2010**, *8*, 1-6.
- 20. Yan, X.-T.; Xu, Y. Chemical Vapour Deposition: An Integrated Engineering Design for Advanced Materials; Springer: Berlin, 2010.
- 21. Spear, K. E. Principles and Applications of Chemical Vapour Deposition. *Pure Appl. Chem.* **1982**, *54*, 1297–1311.
- 22. Yu, J.; Li, J.; Zhang, W.; Chang, H. Synthesis of High Quality Two-Dimensional Materials via Chemical Vapor Deposition. *Chem. Sci.* **2015**, *6*, 6705–6716.
- 23. Voloshina, E.; Dedkov, Y. Graphene on Metallic Surfaces: Problems and Perspectives *Phys. Chem. Chem. Phys.* **2012**, *14*, 13502.
- 24. Wintterlin, J.; Bocquet, M. L. Graphene on Metal Surfaces. *Surf. Sci.* **2009**, *603*, 1841– 1852.
- Martínez, J. I.; Merino, P.; Pinardi, A. L.; Gonzalo, O.-I.; López, M. F.; Méndez, J.; Martín-Gago, J. A. Role of the Pinning Points in Epitaxial Graphene Moiré Superstructures on the Pt(111) Surface. *Sci. Rep.* 2016, *6*, 20354.
- 26. Kozlov, S. M.; Viñes, F.; Görling, A. Bonding Mechanisms of Graphene on Metal Surfaces. J. Phys. Chem. C. 2012, 116, 7360–7366.
- Weser, M.; Voloshina, E. N.; Horn, K.; Dedkov, Y. S. Electronic Structure and Magnetic Properties of The Graphene/Fe/Ni(111) Intercalation-Like System. *Phys. Chem. Chem. Phys.* 2011, *13*, 7534.
- 28. unit cell, Dictionary.com. Collins English Dictionary Complete & Unabridged 10th Edition. HarperCollins Publishers. http://www.dictionary.com/browse/unit-cell (accessed September 23, 2016).

- Lattice Structures in Crystalline Solids http://archive.cnx.org/contents/11636092-77ed-4b50-910c-37a3b38e928b@3/lattice-structures-in-crystallinesolids#cnx_chem_10_06_unitcell1 (accessed Sep 23, 2016).
- Dedkov, Y. S.; Fonin, M.; Rüdiger, U.; Laubschat, C. Rashba Effect in the Graphene/Ni(111) System. *Phys. Rev. Lett.* 2008, 100, 107602.
- 31. Trinity College Dublin http://chemistry.tcd.ie/staff/people/gww/gw_new/research/metal_surfaces/ (accessed Sep 23, 2016).
- Murata, Y.; Petrova, V.; Kappes, B. B.; Ebnonnasir, A.; Petrov, I.; Xie, Y.-H.; Ciobanu, C. V.; Kodambaka, S. Moire' Superstructures of Graphene on Faceted Nickel Islands. ACS Nano 2010, 4, 6509–6514.
- Gotterbarm, K.; Zhao, W.; Höfert, O.; Gleichweit, C.; Papp, C.; Steinrück, H.-P. Growth and oxidation of graphene on Rh(111). *Phys. Chem. Chem. Phys.* 2013, 15, 19625.
- 34. Stojanov, P.; Voloshina, E.; Dedkov, Y.; Schmitt, S.; Haenke, T.; Thissen, A. Graphene on Rh(111): Combined DFT, STM, and NC-AFM Studies. *Procedia Eng.* **2014**, *93*, 8–16.
- 35. Wang, B.; Bocquet, M.-L.; Marchini, S.; Günther, S.; Wintterlin, J. Chemical Origin of a Graphene Moiré Overlayer on Ru(0001). *Phys. Chem. Chem. Phys.* **2008**, *10*, 3530.
- Polini, M.; Koppens, F. H. L. Graphene: Plasmons in Moiré Superlattices. Nat. Mater.
   2015, 14, 1187–1188.
- Miao, H.; Panna, A.; Gomella, A. A.; Bennett, E. E.; Znati, S.; Chen, L.; Wen, H. A Universal Moiré Effect and Application in X-Ray Phase-Contrast Imaging. *Nat. Phys.* 2016, 12, 830–834.
- 238 iMoire Interactive Moire Pattern Explorer Vince Scheib http://www.scheib.net/school/238/imoire/ (accessed Sep 23, 2016).
- 39. Preobrajenski, A. B.; Ng, M. L.; Vinogradov, A. S.; Mårtensson, N. Controlling Graphene Corrugation on Lattice-Mismatched Substrates. *Phys. Rev. B* **2008**, *78*, 073401.
- 40. Lončarić, I.; Despoja, V. Benchmarking Van Der Waals Functionals with Noncontact RPA Calculations on Graphene-Ag(111) *Phys. Rev. B* **2014**, *90*, 075414.
- 41. Mittendorfer, F.; Garhofer, A.; Redinger, J.; Klimeš, J.; Harl, J.; Kresse, G. Graphene on Ni(111): Strong Interaction and Weak Adsorption. *Phys. Rev. B* **2011**, *84*, 201401.
- 42. Singh, N.; Tripathy, S. S.; Pant, R. P.; R.; Gupta, P. K. A New, Rugged, Precise and Accurate Gravimetry Method for the Determination of Silver in Various Silver Materials. *Anal. Methods* **2014**, *6*, 3682-3688.

- S. D. Sprott's Gold & Silver Market Wrap: A BIG Move! | Silver Doctors http://www.silverdoctors.com/gold/gold-news/sprotts-gold-silver-market-wrap-a-bigmove/ (accessed Oct 12, 2016).
- 44. Zhang, J.-M.; Ma, F.; Xu, K.-W. Calculation of The Surface Energy of FCC Metals with Modified Embedded-Atom Method. *Appl. Surf. Sci.* **2004**, *229*, 34–42.
- 45. Echtermeyer, T.; Britnell, L.; Jasnos, P.; Lombardo, A.; Gorbachev, R.; Grigorenko, A.; Geim, A.; Ferrari, A.; Novoselov, K. Strong Plasmonic Enhancement of Photovoltage in Graphene. *Nat. Commun.* **2011**, *2*, 458.
- Kiraly, B.; Iski E. V.; Mannix, A. J.; Fisher B. L.; Hersam, M. C.; Guisinger, N. P. Solid-Source Growth and Atomic-Scale Characterization of Graphene on Ag(111). *Nat. Commun.* 2013, *4*, 2804.
- Engel, T.; Hehre, W. J.; Engel, T. Quantum Chemistry & Spectroscopy, 3rd ed.;
   Prentice Hall: New York, 2010.
- 48. Atkins, P. W.; Paula, J. D. Physical chemistry, 8th ed.; W.H. Freeman: New York, 2006.
- 49. Jensen, F. Introduction to Computational Chemistry, 2nd ed.; Wiley: New York, 2007.
- 50. Szabo, A.; Ostlund, N. S. *Modern Quantum Chemistry: Introduction to Advanced Electronic Structure Theory*; Dover Publications: Mineola, New York, 1996.
- 51. Lewars, E. Computational Chemistry: Introduction to the Theory and Applications of Molecular and Quantum Mechanics; Springer: Dordrecht, 2011.
- 52. Payne, M. C.; Teter, M. P.; Allan, D. C.; Arias, T. A.; Joannopoulos, J. D. Iterative Minimization Techniques for Ab Initio Total-Energy Calculations: Molecular Dynamics and Conjugate Gradients. *Rev. Mod. Phys.* **1992**, *64*, 1045–1097.
- 53. Density Functional Theory http://www.iue.tuwien.ac.at/phd/goes/dissse14.html (accessed Nov 9, 2016).
- 54. Sholl, David S., Janice A. Steckel. *Density Functional Theory: A Practical Introduction*; Wiley, New Jersey, 2009.
- 55. Zhang, Y.; Reuter, K. Chemical First-principles Statistical Mechanics Approach to Step Decoration at Solid Surfaces. *Phys. Lett.* **2008**, *465*, 303–306.
- Olsen, T.; Thygesen, K. S. The Random Phase Approximation Applied to Solids, Molecules, and Graphene-Metal Interfaces: From van der Waals to Covalent Bonding. *Phys. Rev. B* 2013, *87*, 075111.

- 57. Grimme, S. Semiempirical GGA-type Density Functional Constructed with a Long-Range Dispersion Correction. *J. Comput. Chem.* **2006**, *27*, 1787–1799.
- 58. Documentation for Murnaghan Fit Code http://th.fhiberlin.mpg.de/th/fhi98md/murn/readme_murn.html (accessed Oct 9, 2016).
- 59. Haas, P.; Tran, F.; Blaha, P. Calculation of the Lattice Constant of Solids with Semilocal Functionals. *Phys. Rev. B* **2009**, *79*, 085104.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ตัวอย่างไฟล์น้ำเข้า (input) โดยใช้โปรแกรม vi Editor ในรูปแบบของไฟล์โปรแกรม PWscf

```
&control
  title = '1x1Ag111'
   calculation = 'relax',
  nstep = '200',
   restart_mode='from_scratch',
  prefix='temp',
  tstress = .false.,
   tprnfor = .true.,
   pseudo dir = '~/pseudopotentials/',
   outdir='.',
/
&system
  ibrav= 0,
  nat= 6, ntyp= 1,
  ecutwfc = 25,
  nosym=.true.,
   occupations='smearing'
  degauss=0.0073501d0
   smearing='fermi-dirac'
  london = .true.
/
&electrons
  mixing_mode = 'plain'
  mixing beta = 0.7,
  conv_thr = 1.0d-6,
   diagonalization='david'
/
&IONS
  pot_extrapolation = "second_order",
  wfc_extrapolation = "second_order",
/
ATOMIC SPECIES
Ag 107.8682 Ag PBE-D2.UPF
K POINTS automatic
12 12 1 0 0 0
```


ภาคผนวก ข ตัวอย่างไฟล์สคริปต์สำหรับสั่งงานการคำนวณ โดยใช้โปรแกรม vi Editor

ประวัติผู้ทำการวิจัย

นายสลาตัน ด้วงแดงโซติ เกิดเมื่อวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2538 ที่อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนกสิณธร (เซนต์ปีเตอร์) จังหวัดนนทบุรี จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา จากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ปัจจุบันกำลังศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรี สาขาวิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 4 อีเมล์ stpayu@live.com

